

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut
BÅTFORS

2013-09-18

1(22)

Dnr: 511-4747-11
Dossier: 0300-02-051

Naturreservatet

Båtfors

Tierps och Älvkarleby kommuner

- Länsstyrelsens beslut
- Syfte med reservatsbildningen
- Beskrivning av naturreservatet
- Administrativa data
- Skäl för beslut
- Reservatsföreskrifter
- Ärendets beredning
- Bilagor
- Sändlista

2013-09-18

Dnr: 511-4747-11
Dossier: 0300-02-051

Ändring av föreskrifter och förtydligande av syfte samt fastställande av ny skötselplan för naturreservatet Båtfors i Tierps och Älvkarleby kommuner

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken (1998:808) att föreskrifter i Länsstyrelsens beslut den 31 augusti 1990 (dnr 231-0121-89) och den 20 november 2001 (dnr 231-55-00) ändras, samt att syfte i Länsstyrelsens beslut den 31 augusti 1990 (dnr 231-0121-89) förtydligas.

För att säkerställa syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen, med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivet syfte och angivna föreskrifter gäller för reservatet, se nedan under rubrikerna Syfte med reservatsbildningen respektive Reservatsföreskrifter. Dessa ersätter tidigare syfte och föreskrifter meddelade genom beslut den 31 augusti 1990 (dnr 231-0121-89) och den 20 november 2001 (dnr 231-55-00).

Ordningsföreskrifter utfärdade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken gäller omedelbart, även om de överklagas.

Länsstyrelsen meddelar, med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., bestämmelser för förvaltningen av reservatet genom att fastställa den till beslutet bifogade skötselplanen, bilaga A. Denna ersätter den tidigare skötselplanen för reservatet fastställd den 31 augusti 1990 (dnr 231-0121-89). Länsstyrelsen är förvaltare av naturreservatet.

Beslutet kungörs i Uppsala läns författningssamling. Kungörelse införs även i ortstidningarna Upsala Nya Tidning, Arbetarbladet, Upplands Nyheter och Gefle Dagblad.

Upplysning

Reservatets gräns har inte ändrats. Reservatet har den avgränsning som framgår av bifogad karta, bilaga C, och de gränser som märkts ut i fält. Uppgiften om reservatets storlek har korrigerats från ca 1550 ha i beslutet från år 1990 till den digitalt uppmätta arealen 1572,9 ha i föreliggande beslut.

SYFTE MED RESERVATSBILDNINGEN

Syftet med reservatsbildningen är att:

- bevara vattenmiljöer, forsar och fjärdar med holmar, svämskogar, lövrika skogar och urskogsartade bestånd samt den biologiska mångfald som är förknippad med dessa miljöer,
- bevara älv- och slätterängar samt den biologiska mångfald och det biologiska kulturarv som är förknippad med dessa miljöer,
- bevara ett mosaikartat landskapsavsnitt i stort sett oexploaterat av bebyggelse,
- så långt möjligt återskapa älvens forna inverkan på land- och vattenmiljöer,
- förstärka områdets naturvärden genom att återställa värdefulla naturmiljöer i vissa områden med tidigare hävdad eller översvämmad mark samt i påtagligt skogsbrukspåverkade områden,
- bidra till att gynnsam bevarandestatus uppnås för utpekade naturtyper och arter enligt Natura 2000 samt för andra hotade arter,

BESKRIVNING AV NATURRESERVATET

Reservatet beskrivs mer utförligt under rubriken "Beskrivningsdel" i skötselplanen, bilaga A. Nedan ges endast en sammanfattande beskrivning.

Båtforsområdet omfattar den del av nedre Dalälven, med anslutande marker, som ligger mellan Untrafjärden och Marmafjärden. Området är i sin helhet mycket flackt och starkt präglad av älven. En stor del av arealen täcks av steniga forsbottnar. En annan betydande del täcks av älvsediment, vilket i reservatets östra del bygger upp vidsträckta älvängar. Forsonrådets strömbanor omfattar ca 13 km² och vid högvatten omfattar forsarkipelagen ca 80 öar större än 1 ha. Skogen i det centrala forsområdet har, på grund av områdets svårtillgänglighet, bevarat en ursprunglig prägel med rik förekomst av gamla träd och ädellövträd. Granskog är den dominerande skogstypen men inslaget av asp och björk är i regel stort. På älvsediment i anslutning till älvens strömfåror och fjärdar ersätts granskogen av lövskog av asp och björk med inslag av ädellövträd.

Den mosaik av värdefulla miljöer som finns i Båtforsområdet är unik, i såväl nationellt som internationellt perspektiv. Flera boreala arter har sin sydgräns i området samtidigt som det utgör nordgräns för många sydliga arter. Totalt förekommer över 200 rödlistade arter och ett stort antal andra skyddsvärda arter i området. Båtfors gränsar i väster till

2013-09-18

Dnr: 511-4747-11
Dossienr: 0300-02-051

naturreservatet Spjutholmen i Gävleborgs län och ca 8 km uppströms Dalälven ligger naturreservatet Bredforsen.

ADMINISTRATIVA DATA

Naturreservatets namn:	Båtfors
NVR-id:	2002531
Beteckning enligt Natura 2000:	SE0210008 Båtfors (SAC-område enligt art- och habitatdirektivet, SPA-område enligt fågeldirektivet)
Kommuner:	Tierp och Älvkarleby
Socknar:	Söderfors, Tierp och Älvkarleby
Markägare:	Staten, bolag, enskilda, samfälligheter
Fastigheter:	Tierps kommun: Brusbo 4:1 (del av), Fäcklinge 23:1, Grimsarbo 3:6 (del av), 4:14 (del av), 8:3 (del av), 8:4, 8:14, Hallsboön 1:1, 1:2, Lundby 1:7 (fiskelott), Mehede 2:3 (del av), 2:82 (del av), 2:106, 3:3 (del av), 3:8, 3:46 (del av), 3:47, 1:131, Munga 2:6, 2:16, Söderfors 2:1 (del av), Untra 9:1, Untraverket 2:1 (del av), 2:2 (del av), 26:1 (del av) Älvkarleby kommun: Båtfors 1:1 (del av), 1:2, 2:1, 2:2, 3:1, 3:2, 4:1, 5:1, Gruvan 1:2 (del av), 16:1 (del av), Hyttön 1:3 (del av), Marma 3:48, 3:59, 3:72, 61:1 (del av)
Samfälligheter:	Grimsarbo S:1, S:2, S:3, S:5, FS:6, Löt FS:2, Mehede S:2, S:7, S:8, S:12, S:14, S:15, S:16, FS:13
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Uppsala län
Fastighetsanknutna rättigheter:	Servitut 0360-01/12.1 Brygga Avtalsservitut 03-IM1-12/140.1 Vattenavledningsrätt Avtalsservitut 03-IM1-15/3.1 Uppdämning Avtalsservitut 03-IM1-20/442.1 Uppdämningsrätt Avtalsservitut 03-IM1-23/310Ö.1 Vattenkraft m.m. Avtalsservitut 03-IM1-30/392.2 Uppdämning Avtalsservitut 03-IM1.30/396.1 Uppdämningsrätt Avtalsservitut 03-IM1-30/401.1 Uppdämning Avtalsservitut 03-IM1-30/402.1 Uppdämning

2013-09-18

Dnr: 511-4747-11
Dossier: 0300-02-051

Avtalsservitut 03-IM1-30/403.1 Uppdämning
Avtalsservitut 03-IM1-30/404.1 Uppdämningsrätt
Avtalsservitut 03-IM1-30/405.1 Uppdämning
Avtalsservitut 03-IM1-30/406.1 Uppdämning
Avtalsservitut 03-IM1-30/401.1 Uppdämning
Avtalsservitut 03-IM1-30/408.1 Uppdämning
Avtalsservitut 03-IM1-30/408.3 Uppdämningsrätt
Avtalsservitut 03-IM1-30/408.4 Uppdämningsrätt
Avtalsservitut 03-IM1-30/583.1 Uppdämning
Avtalsservitut 03-IM1-30/584.1 Uppdämningsrätt
Avtalsservitut 03-IM1-30/585.1 Uppdämningsrätt
Avtalsservitut 03-IM1-30/585.2 Uppdämningsrätt
Avtalsservitut 03-IM1-31/279.1 Fiskevård
Avtalsservitut 03-IM1-31/280.1 Fiskevård
Avtalsservitut 03-IM1-31/281.1 Fiskevård
Avtalsservitut 03-IM1-31/282.1 Fiskevård
Avtalsservitut 03-IM1-31/283.1 Fiskevård
Avtalsservitut 03-IM1-31/86.1 Uppdämning
Avtalsservitut 03-IM1-33/178.1 Uppdämning
Avtalsservitut 03-IM1-37/161.1 Uppdämning
Avtalsservitut 03-IM1-37/168.1 Uppdämning
Avtalsservitut 03-IM1-37/172.1 Uppdämningsrätt
Avtalsservitut 03-IM1-37/172.3 Uppdämningsrätt
Avtalsservitut 03-IM1-37/181.1 Uppdämningsrätt
Avtalsservitut 03-IM1-37/191.2 Uppdämning
Avtalsservitut 03-IM1-39/109.1 Uppdämning
Nyttjanderätt 1939-08-16, akt 110 Fiskevård
Ledningsrätt 03-82:715.1. Starkström
Ledningsrätt 03-82:716.1. Starkström
Ledningsrätt 03-90:375.1. Starkström
Ledningsrätt 03-90:8.1. Starkström
Ledningsrätt 03-92:294.1. Starkström
Vattenrätt. Osäker typ av rättighet

Lägesbeskrivning: Reservatet är beläget vid Dalälven, ca 13 km SSV om Älvkarleby, strax väster om Mehedeby. Läget framgår av bifogad översiktskarta, bilaga B.

Gräns: Området har markerats med skraffering på bifogad beslutskarta 1, bilaga C.

Fastighetskarta 137 06 Untra, 137 07 Grimsarbo, 137 16 Hyttön och 137 17 Marma

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut
BÅTFORS

6(22)

2013-09-18

Dnr: 511-4747-11
Dossier: 0300-02-051

Terrängkarta: 13 H Gävle SO

Naturgeografisk region: Skogslandskapet söder om norrlandsgränsen (26)

Area – reservatet: Totalt 1572,9 hektar, varav landareal ca 1082 ha och produktiv skogsmark 806 ha.

Area – Natura 2000: Totalt 1572,9 hektar

Markslag och naturtyp: se skötselplan, bilaga A

Naturtyper enligt
Natura 2000: se skötselplan, bilaga A

SKÄL FÖR BESLUT

Naturvärdesbedömning

I Naturvårdsverkets naturvårdsplan för nedre Dalälven (1980) placerades området "Båtfors - Björkö - Harön och älvskärgården öster därom" (Ti 6) i klass I (högsta naturvärde). De bevarandevärden som framhölls var urskogs- och naturskogsområden, älvängar, rik flora, fågel- och insektsfauna, vildmarkskaraktär och forsar.

Båtforsområdet utpekades som urskogsobjekt av klass 1 (högsta naturvärde) i Naturvårdsverkets rikstäckande urskogsinventering (1982). I rapporten klassades området som länets rikaste urskogsobjekt med avseende på flora och fauna. Områdets storlek och variationsrikedom samt den rikliga förekomsten av döda och döende träd framhölls också.

I den nationella strategin för skydd av särskilt värdefulla sjöar och vattendrag, som togs fram av Naturvårdsverket i samarbete med Riksantikvarieämbetet och Fiskeriverket under 2006, är Båtforsområdet utpekat som ett nationellt särskilt värdefullt vattendrag med avseende på natur-, kultur- och fiskevärden.

I Länsstyrelsens våtmarksinventering (1986) bedömdes två mindre objekt (13H 1H 02 och 13H 1H 05) i nordöstra delen av området tillhöra klass 3 (objekt med vissa naturvärden). Ett stort objekt (13H 0H 02) i sydöst placerades först i klass 1 (särskilt värdefulla objekt) men klassades senare om till klass 4 (objekt utan nämnvärt naturvårdsintresse) på grund av att älvängarna var tydligt påverkade av vattenreglering.

I Länsstyrelsens naturvårdsprogram (1987) bedömdes "Forsområdet mellan Storön och Norra Kvarnön" (objekt 19.45 och 60.51) tillhöra klass I (högsta naturvärde). I Länsstyrelsens motivering framhölls bl.a. förekomsterna av älvängar, ädla lövträd,

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut BÅTFORS

7(22)

2013-09-18

Dnr: 511-4747-11
Dossienr: 0300-02-051

lundpartier, urskogar, områdets betydelse för fiske och friluftaktiviteter, inlandsdeltats geomorfologi, det säregna landskapet samt djurlivet (särskilt insekter och fåglar).

Skogsvårdsstyrelsen (1997) har beskrivit nio sumpskogsobjekt på sammanlagt 135 hektar som helt eller delvis ingår i reservatet.

Naturreservatet ligger i en värdestrakt som är utpekad i den regionala strategin för formellt skydd av skog i Uppsala län (2006). Naturvärdena i trakten är knutna till granskog, trivallövskog och ädellövskog. Värdestrakten, som heter Dalälven, är gemensam med Gävleborgs och Västmanlands län.

Området omfattas av Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för bevarande av vitryggig hackspett och dess livsmiljöer (2005). I Länsstyrelsens plan för skydd av vitryggig hackspett (1995) ingår reservatet i storområdet Dalälven, vilket är klassificerat som Klass 1 (högsta värde). Det berörs också av Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för bevarande av särskilt skyddsvärda träd, utter, kornknarr, havsörn, svartoxe, älvängslöpare, bredbandad ekbarkbock, läderbagge med följearter, långhorningar i ekhagar, skalbaggar på äldre död tallved, brandinsekter i boreal skog, skalbaggar på gammal asp, hotade arter på asp i Norrland, skalbaggar på skogslind, barkkvastmossa, skapanior på ved vid vatten, hårklomossa, strandskinnlav, liten havstulpanlav, violgubbe samt rödlistade fjälltaggsvampar. Dessutom berörs området av åtgärdsprogrammet för fisken asp, för vilket Havs- och vattenmyndigheten ansvarar.

Prioriterade bevarandevärden

De prioriterade naturvärden är främst knutna till älven med forssträckor, anslutande periodvis översvämmade älvängar och svämskogar samt till urskogsartade bestånd på högre belägen mark.

Prioriterade strukturer är gamla träd, ädellövträd (särskilt ek), död ved, lekbottnar för fisk samt mikroklimat.

Prioriterade arter är sådana som är knutna till ovanstående naturtyper och strukturer, t.ex. strömvattenlevande flora och fauna, naturligt förekommande strömvattenfisk, lundväxter, epifyter, vedlevande kryptogamer, skalbaggar, hackspettar (särskilt vitryggig hackspett) samt brandgynnade insekter.

De prioriterade bevarandevärdena beskrivs mer utförligt under rubriken "Områdets bevarandevärden" i skötselplanen, bilaga A.

2013-09-18

Dnr: 511-4747-11
Dossier: 0300-02-051

Förutsättningar för att bevara värdena

Det som kan påverka områdets värden negativt är bl.a. störd hydrologi, ändrat mikroklimat, igenväxning av tidigare öppna marker till följd av upphörd hävd och otillräckliga översvämningar, graninvandring i löv- och talldominerade svämskogar och lövängar, förtätning av kronskikt och utträngning av vidkroniga träd, skogsbruk, exploatering i form av bebyggelse, vägar, kraftledningar m.m. samt gödslingspåverkan.

För att bevara och stärka områdets naturvärden infördes föreskrifter mot bl.a. skogsbruk och exploateringsåtgärder i reservatsbeslutet den 31 augusti 1990. Ytterligare inskränkningar mot skogsbruk införs på 26,9 ha produktiv skogsmark i föreliggande beslut. Skötselinsatser, t.ex. frihuggning av värdefulla grova och vidkroniga träd, avverkning av gran i svämskogar och lövängar, hävd av älvängar, avveckling av barrplanteringar samt naturvårdsbränningar kommer att utföras för att stärka naturvärdena i utpekade områden.

Motiv till att skyddsformen naturreservat har valts

Länsstyrelsen bedömer att bevarandet av områdets naturvärden är av allmänt intresse. För att bevara områdets naturvärden krävs inskränkningar i markanvändningen samt kostnadskrävande skötselinsatser. Inskränkningar och skötselåtgärder är mer långtgående än vad markägaren kan förväntas svara för.

Området har varit naturreservat sedan 1990.

Beslutets överensstämmelse med övriga åtaganden som berör området

Länsstyrelsen bedömer att reservatsbeslutet ligger väl i linje med de av riksdagen beslutade miljö kvalitetsmålen Myllrande våtmarker, Ett rikt växt- och djurliv, Levande sjöar och vattendrag samt Levande skogar, liksom med övriga åtaganden som berör området såsom Natura 2000, de kommunala översiktsplanerna och riksintresseområden enligt 3 och 4 kap miljöbalken (se även under "Andra bestämmelser som gäller för området", sidan 15 i detta beslut).

Det finns ingen detaljplan eller några områdesbestämmelser för området. Området har varit naturreservat sedan 1990.

Intresseprövning

Enligt 7 kap 25 § miljöbalken ska det vid prövning av naturreservatsärenden tas hänsyn även till enskilda intressen. Inskränkningarna i den enskildes rätt att använda mark och vatten får inte gå längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Bevarandet av områdets naturvärden är ett angeläget allmänt intresse. Länsstyrelsen anser att de inskränkningar som den enskilde drabbas av vid ändring av föreskrifterna står i rimlig balans med vad samhället vinner på att området får ett starkare skydd.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut BÅTFORS

9(22)

2013-09-18

Dnr: 511-4747-11
Dossienr: 0300-02-051

Länsstyrelsens bedömer att de föreskrifter som beslutet anger krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses (se även under "Förutsättningar för att bevara värdena").

Förtydligande av syfte

Länsstyrelsen bedömer att det förtydligade syftet som anges i detta beslut i allt väsentligt motsvarar syftet med förordnandet av det ursprungliga naturreservatet Båtfors beslutat den 31 augusti 1990 (dnr 231-0121-89).

Ändring av föreskrifter

De nya föreskrifterna för naturreservatet Båtfors meddelas på sida 10-15 i detta beslut. Följande ändringar av föreskrifterna har gjorts: Förbud mot skogsbruksåtgärder har införts på ytterligare 27 ha. Möjligheten att deponera latrin i området efter tillstånd från miljö- och hälsoskyddsnämnden har tagits bort eftersom detta är förbjudet enligt lag sedan år 2005. Samrådspåbudsplikten har införts för avverkning av träd som riskerar att falla och därvid skada byggnader. Rättigheterna att ta ut ved på fastigheten Mehede 3:8 och att röja fastighetsgränser i reservatet har preciserats. Rättigheten att använda motordrivna fordon vid uttransport av fallt vilt har ändrats från att gälla älg till att gälla klövvilt. Rättigheten att underhålla två båtplatser, efter samråd med Länsstyrelsen, har införts. Om man vill anlägga en mast på tomtområde krävs, enligt de ändrade föreskrifterna dispens från reservatsföreskrifterna, jämfört med tillstånd i det tidigare beslutet. Möjligheten att sätta upp voljärer för vitryggig hackspett, efter samråd med Länsstyrelsen, har införts. Förbudet mot tältning och ridning har tagits bort, men organiserad rid- eller lägerverksamhet är även fortsättningsvis förbjudet. Tillstånd istället för dispens krävs för att förtöja båt, kanot eller annan farkost längre tid än ett dygn. Vidare förpliktigas markägare och andra sakägare att tåla att skötselåtgärder för att minska förekomsten av översvämningsmygg genomförs av Länsstyrelsen. Därutöver har ett flertal ändringar av redaktionell karaktär gjorts.

2013-09-18

Dnr: 511-4747-11
Dossier: 0300-02-051

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken angående inskränkning i rätten att använda mark- och vattenområden inom naturreservatet

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar reservatsområdets topografi, stränder, strömfåror, yt- eller dräneringsförhållanden såsom att gräva, spränga, muddra, schakta, plöja, dämna, nydika, underhållsrensa dike, skyddsdika eller på annat sätt föra bort vatten, utfylla, tippa, markbereda, bryta stubbar eller utföra annan markbearbetning med undantag för
 - åtgärder vid underhåll av ledningar och vägar (inklusive vägdiken) markerade på beslutskarta 2, bilaga D,
 - underhåll av vägavbrott markerade på beslutskarta 2, bilaga D, i nuvarande höjdnivå och standard med rundslipad natursten införskaffad utanför reservatsområdet,
 - smärre åtgärder inom tomtområden markerade på beslutskarta 2, bilaga D, med bibehållen karaktär av relativt orörd naturtomt,
 - åtgärd enligt föreskrift A16-19 för vilken Länsstyrelsen lämnat tillstånd,
2. anlägga väg, parkeringsplats, stig, spång, brygga, linbana, mast eller annan anläggning med undantag för
 - åtgärd enligt föreskrift A18-19 för vilken Länsstyrelsen lämnat tillstånd,
3. uppföra byggnad med undantag för
 - åtgärd enligt föreskrift A19 för vilken Länsstyrelsen lämnat tillstånd,
 - åtgärd enligt föreskrift A 24 utförd på sätt som överenskommits vid samråd,
4. dra fram ny mark- eller luftledning eller ledning i vatten med undantag för
 - åtgärd enligt föreskrift A19 för vilken Länsstyrelsen lämnat tillstånd,
5. anordna upplag med undantag för
 - mindre upplag i samband med normalt brukande av tomtområden markerade på beslutskarta 2, bilaga D,

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut
BÅTFORS

2013-09-18

11(22)

Dnr: 511-4747-11
Dossienr: 0300-02-051

- tillfälliga upplag i samband med underhåll av vägar (inklusive vägdiken och vägavbrott), ledningar, byggnader och jaktorn,
- 6. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
- 7. kalka, tillföra växtnäringsämnen eller göra andra ingrepp som kan innebära förorening eller annan förändring av mark eller vatten,
- 8. avverka, röja, så, plantera eller utföra annan skogsbruksåtgärd, odla energiskog, eller på annat sätt skada eller föra bort levande eller döda träd och buskar eller annan växtlighet med undantag för
 - åtgärder vid underhåll av ledningar, väg (inklusive vägdiken och vägavbrott) och traktorvägar markerade på beslutskarta 2, bilaga D,
 - röjning av sly inom tomtområden markerade på beslutskarta 2, bilaga D,
 - stamkvistning av gran och röjning av träd med en brösthöjdsdiameter mindre än 10 cm, i ursprunglig rågång mellan områden med olika jakträttsinnehavare, till en bredd av maximalt 1 m,
 - slåtter i områden markerade på beslutskarta 2, bilaga D,
 - röja eller plockhugga gran inom område markerat på beslutskarta 2, bilaga D, för brännved till husbehov för sommarstuga belägen inom det på kartan markerade området,
 - åtgärder enligt föreskrift A 21-23 utförd på sätt som överenskommits vid samråd,
- 9. införa för trakten främmande växt- eller djurart/ras med undantag för
 - tamboskap i samband med beteshävd,
- 10. sätta upp saltsten eller utfodra vilt med undantag för
 - stödåtgärder för hotad eller missgynnad art som utförs på uppdrag av Länsstyrelsen,
- 11. framföra motordrivet fordon med undantag för
 - körning på väg markerade på beslutskarta 2, bilaga D,
 - körning med mindre fordon för uttransport av fällt klövvilt,
 - körning i samband med slåtter,
 - körning i anslutning till ledningsgata vid underhåll av ledningar,
 - körning kortaste vägen med snöskoter, för ägarnas tillsyn av fritidshus, på fastlandet och därtill anslutande isbelagt vatten i område markerat på beslutskarta 2, bilaga D,

2013-09-18

Dnr: 511-4747-11
Dossienr: 0300-02-051

- körning i samband med åtgärd enligt föreskrift A16 och A18 för vilken Länsstyrelsen lämnat tillstånd,
- körning i samband med åtgärd enligt föreskrift A 24 utförd på sätt som överenskommits vid samråd

12. uppföra stängsel eller annan hägnad med undantag för

- tamboskap i samband med beteshävd,

13. upplåta område för ridning, tältning, camping, orienteringsverksamhet, övningsverksamhet eller liknande, uppställning av husvagn släpvagn eller motordrivet fordon,

14. upplåta område för färd med båt, kanot eller annan farkost inom den del som omfattas av båtförbud enligt beslutskarta 2, bilaga D, med undantag för

- upplåtelse i samband med jakt,
- upplåtelse för vilken Länsstyrelsen lämnat tillstånd enligt föreskrift A20,

15. sätta upp eller upplåta plats för affisch, skylt eller därmed jämförlig anordning med undantag för

- skyltning vid tomtområden markerade på beslutskarta 2, bilaga D,
- nödvändiga informationsåtgärder i samband med jakt,
- skyltning av ledningar,

Det är förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

16. underhållsrensa diken markerade på beslutskarta 2, bilaga D

17. utvändigt bygga om eller på annat sätt ändra byggnad, eller ändra byggnad för att tillgodose ett annat ändamål än det vartill den tidigare varit använd,

18. bygga om väg, brygga, mast eller annan anläggning,

19. inom tomtområde markerat på beslutskarta 2, bilaga D, uppföra mindre komplementbyggnad eller mindre tillbyggnad, dra fram ledning eller anlägga brygga,

20. upplåta område för färd med båt eller annan farkost i område med båtförbud enligt beslutskarta 2, bilaga D, i samband med fiske,

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut
BÅTFORS

2013-09-18

13(22)

Dnr: 511-4747-11
Dossier: 0300-02-051

Det är förbjudet att utan samråd med Länsstyrelsen:

21. avverka eller röja gran inom område markerat på beslutskarta 2, bilaga D,
22. i anslutning till byggnad avverka träd som är av sådan beskaffenhet att de uppenbart kan falla vid kraftig blåst och därvid skada byggnad,
23. underhålla båtplatser markerade på beslutskarta 2, bilaga D.
24. uppföra voljär för vitryggig hackspett.

Med tomtområde avses ett fastmarksområde i direkt anslutning till bostadshuset. Tomtområdenas storlek varierar och arealen framgår av bostadsarrendekontrakt i de fall sådant förekommer. Tomtområdenas areal får dock uppgå till högst 2000 m².

Föreskrifter under C gällande allmänheten gäller även markägare och innehavare av särskild rätt med undantag för åtgärd som är nödvändig för att kunna utöva sin särskilda rätt, t.ex. jakt, fiske eller vistelse på tomtområden.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken angående förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt skall tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. utmärkning av reservatets gränser och uppsättning av informationsskyltar som berör reservatet,
2. anläggande och underhåll av parkeringsplats, markerade stigar, spänger, eldstäder, vedförråd, sittbänkar och andra anläggningar för att främja det rörliga friluftslivet,
3. åtgärder för att främja biologisk mångfald, t.ex. uppförande av voljär för vitryggig hackspett, naturvårdsinriktade röjningar och avverkningar, skapande av död ved, hävd av älvängar och slåttermarker, igenläggning av diken samt naturvårdsbränningar inom områden markerade som D, E eller G på bilaga E,
4. skötselåtgärder, t.ex. hävd eller bränning av älvängar, som utförs för att minska förekomst av översvämningsmygg,
5. undersökningar av djur-, växt- och svamparter samt andra naturförhållanden

2013-09-18

Dnr: 511-4747-11
Dossienr: 0300-02-051

Dessutom skall markägaren tåla att ovanstående åtgärder utförs av förvaltaren och att allt utfallande virke i samband med naturvårdsåtgärder som utförs med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller staten med undantag av granvirke avverkat efter samråd med Länsstyrelsen enligt föreskrift A21.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken angående rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt angående ordningen i övrigt inom naturreservatet

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. gräva, hacka eller på annat sätt skada markytan,
2. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar,
3. gräva upp eller plocka blommor, gräs, mossor, svampar, lavar eller på annat sätt ta bort eller skada växter eller växtdelar av något slag, med undantag för plockning av matsvamp, frukt och bär,
4. fänga, döda eller föra bort ryggradsdjur, föra bort ägg, rom eller bo eller på annat sätt medvetet störa djurlivet,
5. samla in eller föra bort insekter eller andra ryggradslösa djur,
6. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur,
7. elda eller grilla annat än på av Länsstyrelsen iordningställd plats,
8. på ett störande sätt använda ljudanläggning,
9. framföra eller ställa upp motordrivet fordon,
10. landa med luftfarkost,
11. färdas med båt, kanot eller annan vattenburen farkost i område markerat på beslutskarta 2, bilaga D,
12. utan Länsstyrelsens tillstånd förtöja båt, kanot eller annan farkost längre tid än ett dygn,
13. använda området för organiserade tävlings- eller övningsändamål, rid- eller lägerverksamhet,
14. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,

2013-09-18

Dnr: 511-4747-11
Dossier: 0300-02-051

Ovanstående föreskrifter under A och C ska inte utgöra hinder för

- förvaltaren att genomföra de åtgärder som behövs för reservatets vård och skötsel enligt fastställd skötselplan,
- underhåll enligt gällande vattendom. Samråd med förvaltaren av reservatet ska ske innan åtgärderna genomförs.
- genomförande av biologiska undersökningar som är av särskilt intresse för, och inte skadar, bevarandevärdena. För sådana undersökningar krävs dock Länsstyrelsens tillstånd.
- nödvändiga åtgärder i samband med brandbekämpning.

Andra bestämmelser som gäller för området

Båtfors naturreservat ingår i ett större område klassat som riksintresse för naturvården (N 6, Båtforsområdet; beslut 2000-02-07) samt i riksintresse för friluftslivet (F 1, nedre Dalälven; beslut 1988-12-20), och är därmed skyddat enligt 3 kap 6 § miljöbalken. Reservatet ingår även i ett större område (Området utmed Dalälven från Avesta till Skutskär) som är riksintresse enligt 4 kap 1-2 § miljöbalken på grund av sin betydelse för turism och friluftsliv (beslut 1987-07-01).

Båtfors är Natura 2000-område enligt 7 kap. 27 § miljöbalken. Enligt 7 kap. 28a § samma balk är det förbjudet att utan tillstånd bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-områden.

Båtfors ingår i ett vattenområde där vattenkraftverk samt vattenreglering eller vattenöverledning för kraftändamål inte får utföras enligt 4 kap.6 § miljöbalken.

Länsstyrelsen beslutade den 31 augusti 1990 (dnr 231-0121-89) att upphäva det beslut om strandskydd som Länsstyrelsen meddelade den 18 juni 1975 (dnr 11.123.1167-75) i den del som utgörs av naturreservat.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för syftena med reservatet är bland annat:

Fridlysta arter är skyddade enligt artskyddsförordningen (2007:845).

Fasta fornlämningar är skyddade enligt 2 kap lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.

2013-09-18

Dnr: 511-4747-11
Dossier: 0300-02-051

Körning med motorfordon i terrängen regleras i terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594).

Sjötrafikförordningen (1986:300) som reglerar trafik i och på vatten.

Vattenskoterförordningen (1993:1053) samt Länsstyrelsens i Uppsala län föreskrifter om avgränsning av allmänna farleder för vattenskoterkörning och områden där vattenskoter får användas (beslut dnr 523-8320-06).

Vid rensning eller underhåll av diken gäller de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap miljöbalken (1998:808).

ÄRENDETS BEREDNING

Beslut om bildande av naturreservatet Båtfors fattades den 31 augusti 1990 (dnr 231-0121-89). Enligt föreskrift A 8 i beslutet var skogsbruksåtgärder tillåtna inom vissa områden (västra delarna av Skrammelön, Brännholmen, större delen av Ekön, nordvästra delen av Stavern, norra delen av Skägget samt ett område öster om Kilarna) "under iakttagande av särskilda hänsyn till naturvårdens intressen motsvarande 21 § skogsvårdslagen" och med vissa begränsningar enligt övriga föreskrifter. I den till beslutet bilagda skötselplanen framhölls att det var önskvärt att även dessa delar skulle undantas från skogsbruk. År 1995 och 1996 godkändes Båtfors som Natura 2000-område enligt art- och habitatdirektivet respektive fågeldirektivet, vilket också gjorde det angeläget att stärka skyddet med kompletterade föreskrifter mot skogsbruk. Det fanns också ett behov av att revidera skötselplanen för att motverka igenväxning av älvängar och svämskogar samt för att öka variationen i delar påverkade av tidigare skogsbruk. Genom föreliggande beslut förstärks skyddet i naturreservatet genom att förbud mot avverkning och andra skogsbruksåtgärder införs på totalt 27,1 ha, varav 26,9 ha utgörs av produktiv skogsmark.

Upplandsstiftelsen fick 1998 i uppdrag av Länsstyrelsen att utreda skötselbehovet i tio särskilda områden som utpekats i skötselplanen. Detta uppdrag redovisades i en delrapport 1999. Upplandsstiftelsen utarbetade därefter ett underlag till ny skötselplan för reservatsområdet, vilket var klart 2004. I skötselplanen från 1990 är skötselåtgärderna angivna som generella riktlinjer förutom i nio utpekade mindre områden. I den nya skötselplanen (bilaga A) är hela reservatsområdet indelat i skötselområden och åtgärderna är tydligare specificerade per skötselområde. Naturvårdsbränning är en viktig skötselåtgärd i skötselplanen till föreliggande beslut, bilaga A, medan bränning inte uttryckligen är nämnd i skötselplanen från år 1990. I en stor del av reservatet har den äldre skötselplanen dock inte utgjort något hinder för bränning och sedan 2001 har fyra naturvårdsbränningar genomförts i naturreservatet. Uppföljning av bränningarna

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut
BÅTFORS

17(22)

2013-09-18

Dnr: 511-4747-11
Dossier: 0300-02-051

(Wikars 2007) har visat att de gett mycket gott resultat. Dels genom att bränderna har skapat mer naturliga bestånd med avseende på stamantal, trädslag och död ved, dels genom att de har gynnat ett stort antal insekter, såväl brandspecialister som arter bundna till naturskogar. Antalet påträffade brandberoende insekter ökade successivt med genomförandet av nya bränningar, vilket troligen beror på att åtgärden skapat en god brandkontinuitet i Båtforsområdet. Det är därför viktigt att fortsätta naturvårdsbränna lämpliga områden.

Länsstyrelsen har under 2011 och 2013 tecknat avtal om intrångsersättning med ägarna till fastigheterna Mehede 2:3, Mehede 3:3, Grimsarbo 8:4, Grimsarbo 8:14 och Grimsarbo 8:3.

Samråd har enligt 26 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ägt rum med Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten, samt enligt 25 § samma förordning med Skogsstyrelsen, Tierps kommun och Älvkarleby kommun

Markägare och andra sakägare har, enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., i juni 2012 förelagts att inom en tid av två månader yttra sig över förslag till beslut om bildande av naturreservatet. Förslaget till beslut har dessutom remitterats till berörda myndigheter och organisationer (se sändlista).

Länsstyrelsen har enligt 4 § förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning utrett föreskrifternas kostnadmässiga och andra konsekvenser och dokumenterat dessa i en konsekvensutredning, vilken bifogades ovan nämnda remissutskick.

Remissyttranden

Remissyttranden utan erinran mot bildande av naturreservatet har inkommit från Försvarsmakten, Sveriges geologiska undersökning, Svenska kraftnät, TeliaSonera Skanova Access AB, Lantmäteriet, Länsstyrelsen i Gävleborgs län och Naturskyddsföreningen Uppsala län.

Fortum anser att bevarandemålet för skötselområde I (vatten) i skötselplanen, om att merparten av skötselområdet ska vara vattenförande under större delen av året, bör tas bort. Fortum anser att det är otydligt och inte stämmer överens med definitionen av naturtypen 3210. Fortum påpekar att vattenregleringen är fastställd i dom och att förändringar kräver omprövning av vattendomen. Länsstyrelsen menar att den del av nedre Dalälven som ligger i naturreservatet ingår i Natura 2000-nätverket av naturtypen 3210 och Länsstyrelsen anser att målet bör vara att så långt möjligt nå förhållanden som råder i naturliga vattendrag och att formuleringen är skälig. Reservatsföreskrifterna medför ingen förändring som kräver omprövning av vattendom. Fortum anser vidare att en mer naturlig flödesregim med större antal översvämningar skulle orsaka ökad myggproduktion i området. Länsstyrelsen menar att en mer naturlig flödesregim inte behöver medföra att antalet översvämningar eller myggproduktionen ökar.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut
BÅTFORS

2013-09-18

18(22)

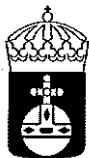
Dnr: 511-4747-11
Dossienr: 0300-02-051

Tierps kommun ifrågasätter förbudet mot ridning i naturreservatet. Ett sådant förbud infördes i reservatsbeslutet 1990 men Länsstyrelsen anser att begränsad ridning i enlighet med allemansrätten inte skadar områdets bevarandevärden och att förbud mot ridning inte behövs för att uppnå syftet med reservatet. Länsstyrelsen har därför tagit bort förbudet mot ridning. Föreskrift C13 har istället kompletterats med ett förbud mot organiserad ridverksamhet.

Skogsstyrelsen påpekar att föreskriften om förbud att på ett störande sätt använda ljudanläggning felaktigt hamnat under B-föreskrifterna istället för under C-föreskrifterna. Länsstyrelsen har korrigerat detta. Skogsstyrelsen önskar också en motivering till förbudet mot att färdas med båt i västra delen av naturreservatet. Detta förbud infördes i reservatsbeslutet 1990 och motivet var att undvika störningar och kanalisera friluftslivet till områdets östligaste delar.

Ägarna till fastigheterna Mehede 3:3, Grimsarbo 8:4 och Grimsarbo 8:14 önskar att formuleringen av texten angående utfallande virke under B-föreskrifterna ändras. Länsstyrelsen har ändrat texten i enlighet med markägarnas önskemål.

Upplandsstiftelsen är positiva till att ytterligare mark skyddas mot skogsbruk och är som helhet positiva till den nya skötselplanen. Upplandsstiftelsen anser att det är angeläget med en aktiv skötsel av svämskogar och älvängar och att användandet av brand som skötselmetod är historiskt riktigt. Man anser dock att skötselplanen i vissa delar är alltför inriktad på åtgärder för att främja lövträd samt upprätthållande av öppna ängsmarker. Upplandsstiftelsen menar att skötselinsatser för att gynna specifika arter samtidigt kan riskera att missgynna andra lika hotade arter, och man förespråkar i sådana lägen en försiktig hållning i avvaktande på bättre kunskap. Upplandsstiftelsen menar också att både Bergvik och Fortum genomför åtskilliga insatser för att gynna lövskog i omgivningarna runt naturreservatet. Länsstyrelsen håller med Upplandsstiftelsen om att det är viktigt att det finns tillräcklig kunskap om arter och naturvärden i områden där restaureringsåtgärder genomförs och skötselplanen har kompletterats för att tydliggöra detta. Länsstyrelsen anser att de åtgärder som föreslås för att gynna lövträd är väl avvägda och främst handlar om att ersätta och efterlikna effekten av översvämning och den hävd som tidigare funnits i området. Skötselplanen har justerats för att tydliggöra detta. Upplandsstiftelsen anser också att det i skötselområde E ingår skogar av relativt naturlig karaktär på god väg att bli olikåldrig barr- och blandnaturskog. Länsstyrelsen har gjort en genomgång av skötselområde E och har därvid tagit bort Rossön samt delar av Kolmilön från skötselområdet. Upplandsstiftelsen framhåller också att det är viktigt att bättre fastställa vattenflödenas inverkan på landmiljön. Länsstyrelsen håller med om att det är önskvärt att detta utreds. Upplandsstiftelsen vill att möjligheten att hyra Båtförstorpet, som ligger i anslutning till reservatet, nämns i skötselplanen samt att stigen söder om torpet underhålls. Länsstyrelsen har kompletterat skötselplanen enligt Upplandsstiftelsens önskemål.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut
BÅTFORS

2013-09-18

19(22)

Dnr: 511-4747-11
Dossier: 0300-02-051

Naturskyddsföreningen (SNF) poängterar att Båtforsområdet är ett av landets viktigaste områden för vitryggig hackspett och av yttersta vikt för att uppnå gynnsam bevarandestatus för arten i landet. Man anser att beslut och skötselplan i det stora hela ser bra ut men att skötselplanen behöver vara tydligare och ta större hänsyn till att Båtfors är ett av landets viktigaste områden för vitryggig hackspett. Naturskyddsföreningen anser att målsättningen bör vara att minst fem par vitryggig hackspett häckar i Båtforsområdet. Detta skulle, enligt Naturskyddsföreningen, kräva att 500 ha gammal lövskog med låg granandel skapas, och man anser att föreslagna skötselåtgärder är otillräckliga för att uppnå detta. Länsstyrelsen inser Båtforsområdets värden för bevarandet av vitryggig hackspett och skötselplanen innehåller en hel del åtgärder för att gynna lövträd. Båtfors har emellertid många andra naturvärden, och är ett unikt område i såväl nationellt som internationellt perspektiv, och Länsstyrelsen anser att den skötsel som anges i skötselplanen är väl avvägd och kommer att bidra till att skapa lämpliga miljöer för vitryggig hackspett i Nedre Dalälvsområdet. Naturskyddsföreningen anser vidare att skötselmålen på Björkönen ska styras mot lövskogar istället för mot barr- och blandskogar. Björkönen ingår i skötselområde E och i detta finns stora möjligheter att göra åtgärder för att gynna lövträd, både genom manuella åtgärder och genom bränning. Det initiala bevarandemålet för skötselområde E är också lövrika successionsskogar. Länsstyrelsen har ändrat benämning och bevarandemål för skötselområde E för att tydliggöra att lämpliga delar av skötselområdet bör vara lövrika. Naturskyddsföreningen anser vidare att restaurering av älvängar inte bör utföras på Hallsboön och Prästön eftersom det där finns stora arealer värdefulla videbuskage och uppväxande aspar. Länsstyrelsen anser att älvängar är en mycket värdefull del av reservatet och att skötsel av dessa är en angelägen åtgärd. De åtgärder i skötselområde B och C som anges i skötselplanen innebär emellertid inte att alla videbuskar och all uppväxande asp kommer att tas bort. Länsstyrelsen har gjort mindre justeringar i skötselplanen för att förtydliga detta. Länsstyrelsen håller med Naturskyddsföreningen om att det är viktigt att det finns tillräcklig kunskap om arter och naturvärden i områden där restaureringsåtgärder genomförs och skötselplanen har kompletterats för att tydliggöra detta

Ulrika Sjöberg, nationell koordinator för åtgärdsprogrammet för vitryggig hackspett, anser att målet för antal häckande par vitryggig hackspett bör vara minst fyra revir och att det är viktigt att det i syftet finns mål med lövdominerade skogar. Länsstyrelsen anser att kvantitativa bevarandemål inte bör inkluderas i syfte eller skötselplan utan att sådana, i den mån de ska sättas upp, bör inkluderas i uppföljningsplanen för området, vilken kommer att tas fram separat.

Dessutom har flera av remissinstanserna inkommit med detaljsynpunkter på texten och ett flertal ändringar av redaktionell karaktär gjorts i beslut och skötselplan.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut
BÅTFORS

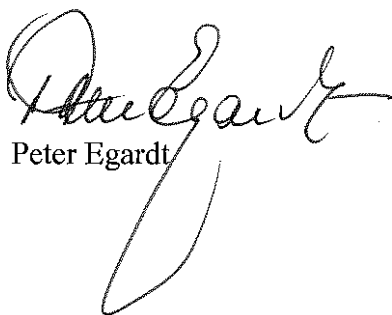
2013-09-18

20(22)

Dnr: 511-4747-11
Dossier: 0300-02-051

Beslutet kan överklagas hos regeringen, se bilaga F.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Peter Egardt. I den slutliga handläggningen deltog även länsråd Anki Bystedt, länsassessor Annika Israelsson, kulturmiljöhandläggare Ylva Stenqvist Millde, planhandläggare Åsa Blomster, naturvårdsdirektör Lennart Nordvarg och naturvårdshandläggare Karin Wiklund, föredragande.

Peter Egardt

Karin Wiklund

BILAGOR

- A. Skötselplan
- B. Översiktskarta, skala 1:100 000
- C. Beslutskarta 1, skala 1:20 000
- D. Beslutskarta 2, skala 1:20 000
- E. Skötselområdeskarta, skala 1:20 000
- F. Hur man överklagar

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut
BÅTFORS

21(22)

2013-09-18

Dnr: 511-4747-11
Dossier: 0300-02-051

SÄNDLISTA

Tierps kommun, 815 80 TIERP

Älvkarleby kommun, Box 4, 814 21 SKUTSKÄR

Skogsstyrelsen, Box 1350, 751 43 UPPSALA

Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 STOCKHOLM

Sveriges Geologiska Undersökning, Box 670, 751 28 UPPSALA

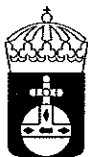
Försvarsmakten, HKV, Expeditionen, 107 85 STOCKHOLM

Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 STOCKHOLM

POSTADRESS 751 86 Uppsala GATUADRESS Hamnesplanaden 3

TELEFON 010-22 33 000 FAX 010-22 33 010

E-POST uppsala@lansstyrelsen.se WEBBPLATS www.lansstyrelsen.se/uppsala

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut
BÅTFORS

22(22)

2013-09-18

Dnr: 511-4747-11
Dossier#: 0300-02-051

Havs- och vattenmyndigheten, Box 11930, 404 39 GÖTEBORG
Naturvårdsverket, 106 48 STOCKHOLM
Länsstyrelsen Gävleborg, 801 70 GÄVLE
Lantmäteriet, Box 986, 751 09 UPPSALA
Skanova, Box 93, 123 22 FARSTA
Svenska Kraftnät, Box 1200, 172 24 SUNDBYBERG
Fiskeriverket, Box 423, 401 26 GÖTEBORG
Upplandsstiftelsen, Box 26074, 750 26 UPPSALA
Naturskyddsföreningen i Tierp, 810 65 SKÄRPLINGE
Naturskyddsföreningen i Älvkarleby, 814 70 ÄLVKARLEBY
Naturskyddsföreningen Uppsala län, Lägershyddsvägen 2, 752 37 UPPSALA
Naturskyddsföreningen i Uppsala län, 752 26 UPPSALA
Upplands Ornitologiska Förening, Box 59, 751 03 UPPSALA
Upplands botaniska förening, c/o Avd. för växtekologi (EBC), Norbyvägen 18 D,
752 36 UPPSALA
Entomologiska föreningen i Uppland, 743 93 VATTHOLMA
Uppsala Svampklubb, 756 45 UPPSALA
ArtDatabanken, Box 7007, 750 07 UPPSALA
Naturskyddsföreningen, 116 91 STOCKHOLM

Skötselplan för naturreservatet

Båtfors

Tierps och Älvkarleby kommuner

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SKÖTSELPLANENS SYFTE	3
SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL	3
BESKRIVNINGSDDEL	4
Administrativa data	4
Bestämmelser utöver reservatsbeslut	6
Naturvärdesbedömningar	7
Åtgärdsprogram för hotade arter	8
Allmän beskrivning	9
Historisk och nuvarande markanvändning	9
Områdets bevarandevärden	10
Biologiska värden	10
Geovetenskapliga värden	21
Kultuhistoriska värden	21
Prioriterade bevarandevärden	22
Beskrivning av byggnader	23
Referenser	23
Publicerade uppgifter	23
Opublicerade uppgifter	25
Kartmaterial	25
PLANDEL	26
Övergripande skötsel	26
Beskrivning, bevarandemål och föreskrifter för skötsel	26
Skötselområde A: Svämskogar och hävdformade äldre lövskogsmiljöer – 185,2 ha	26
Skötselområde B: Hävdade älvängar – 141,1 ha	29
Skötselområde C: Översvänningsängar – 212,6 ha	30
Skötselområde D: Brandpräglade skogar - 30,6 ha	31
Skötselområde E: Utveckling mot naturskog - 173,6 ha	33
Skötselområde F: Utveckling mot lövdominerad naturskog - 167,9 ha	33
Skötselområde G: Barrträdsdominerade naturskogar - 144,2	34
Skötselområde H: Lövrika naturskogar - 26,7 ha	35
Skötselområde I: Vatten - 491,2 ha	36
Anordningar för friluftslivet	37
Upplysningar	38
Bränder	38
Naturvårdsbränning	38
Vägar (inklusive vägdiken) och ledningar	38
Byggnader och andra anläggningar	38
Ridning och tältning	38
Rensning av diken	38
Jakt och fiske	39
Fornlämningar	39
Kulturlämningar	39
UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER	39
UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL	39
SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER	40

SKÖTSELPLANENS SYFTE

Skötselplanen avser främst att ge anvisningar om bevarande av naturreservatets värden. Planens mål är långsiktiga medan åtgärdsförslagen avser en kortare period, ca 10 år. Skötselplanen ska således med bevarat syfte kunna justeras vid behov.

SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL

Syftet med reservatsbildningen är att:

- bevara vattenmiljöer, forsar och fjärdar med holmar, svämskogar, lövrika skogar och urskogsartade bestånd samt den biologiska mångfald som är förknippad med dessa miljöer,
- bevara älv- och slåtterängar samt den biologiska mångfald och det biologiska kulturarv som är förknippad med dessa miljöer,
- bevara ett mosaikartat landskapsavsnitt i stort sett oexploaterat av bebyggelse,
- så långt möjligt återskapa älvens forna inverkan på land- och vattenmiljöer,
- förstärka områdets naturvärden genom att återställa värdefulla naturmiljöer i vissa områden med tidigare hävdad eller översvämmad mark samt i påtagligt skogsbrukspåverkade områden,
- bidra till att gynnsam bevarandestatus uppnås för utpekade naturtyper och arter enligt Natura 2000 samt för andra hotade arter,

Skötseln av naturreservatet ska leda till att:

- värdefulla naturmiljöer bevaras och återskapas
- livsmiljöer för hotade och missgynnade arter bevaras och förstärks

BESKRIVNINGSDDEL

Administrativa data

Naturresevatets namn:	Båtfors
NVR-id:	2002531
Beteckning enligt Natura 2000:	SE0210008 Båtfors (SAC-område enligt art- och habitatdirektivet, SPA-område enligt fågeldirektivet)
Kommun:	Tierp och Älvkarleby
Socknar:	Söderfors, Tierp och Älvkarleby
Markägare:	Staten, bolag, enskilda, samfälligheter
Fastigheter:	Tierps kommun: Brusbo 4:1 (del av), Fäcklinge 23:1, Grimsarbo 3:6 (del av), 4:14 (del av), 8:3 (del av), 8:4, 8:14, Hallsboön 1:1. 1:2, Lundby 1:7 (fiskelott), Mehede 2:3 (del av), 2:82 (del av), 2:106, 3:3 (del av), 3:8, 3:46 (del av), 3:47, 1:131, Munga 2:6, 2:16, Söderfors 2:1 (del av), Untra 9:1, Untraverket 2:1 (del av). 2:2 (del av), 26:1 (del av) Älvkarleby kommun: Båtfors 1:1 (del av), 1:2, 2:1, 2:2, 3:1, 3:2, 4:1, 5:1, Gruvan 1:2 (del av), 16:1 (del av), Hyttön 1:3 (del av), Marma 3:48, 3:59, 3:72, 61:1 (del av)
Samfälligheter:	Grimsarbo S:1, Grimsarbo S:2, Grimsarbo S:3, Grimsarbo S:5, Grimsarbo FS:6, Löt FS:2, Mehede S:2, Mehede S:7, Mehede S:8, Mehede S:12, Mehede S:14, Mehede S:15, Mehede S:16, Mehede FS:13
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Uppsala län
Fastighetsanknutna rättigheter:	Servitut 0360-01/12.1 Brygga Avtalsservitut 03-IM1-12/140.1 Vattenavledningsrätt Avtalsservitut 03-IM1-15/3.1 Uppdämning Avtalsservitut 03-IM1-20/442.1 Uppdämningsrätt Avtalsservitut 03-IM1-23/310Ö.1 Vattenkraft m.m. Avtalsservitut 03-IM1-30/392.2 Uppdämning Avtalsservitut 03-IM1.30/396.1 Uppdämningsrätt Avtalsservitut 03-IM1-30/401.1 Uppdämning Avtalsservitut 03-IM1-30/402.1 Uppdämning

2013-09-18

Dnr. 511-4747-11
Dossier: 0300-02-051

Avtalsservitut 03-IM1-30/403.1 Uppdämning
Avtalsservitut 03-IM1-30/404.1 Uppdämningsrätt
Avtalsservitut 03-IM1-30/405.1 Uppdämning
Avtalsservitut 03-IM1-30/406.1 Uppdämning
Avtalsservitut 03-IM1-30/401.1 Uppdämning
Avtalsservitut 03-IM1-30/408.1 Uppdämning
Avtalsservitut 03-IM1-30/408.3 Uppdämningsrätt
Avtalsservitut 03-IM1-30/408.4 Uppdämningsrätt
Avtalsservitut 03-IM1-30/583.1 Uppdämning
Avtalsservitut 03-IM1-30/584.1 Uppdämningsrätt
Avtalsservitut 03-IM1-30/585.1 Uppdämningsrätt
Avtalsservitut 03-IM1-30/585.2 Uppdämningsrätt
Avtalsservitut 03-IM1-31/279.1 Fiskevård
Avtalsservitut 03-IM1-31/280.1 Fiskevård
Avtalsservitut 03-IM1-31/281.1 Fiskevård
Avtalsservitut 03-IM1-31/282.1 Fiskevård
Avtalsservitut 03-IM1-31/283.1 Fiskevård
Avtalsservitut 03-IM1-31/86.1 Uppdämning
Avtalsservitut 03-IM1-33/178.1 Uppdämning
Avtalsservitut 03-IM1-37/161.1 Uppdämning
Avtalsservitut 03-IM1-37/168.1 Uppdämning
Avtalsservitut 03-IM1-37/172.1 Uppdämningsrätt
Avtalsservitut 03-IM1-37/172.3 Uppdämningsrätt
Avtalsservitut 03-IM1-37/181.1 Uppdämningsrätt
Avtalsservitut 03-IM1-37/191.2 Uppdämning
Avtalsservitut 03-IM1-39/109.1 Uppdämning
Nyttjanderätt 1939-08-16. akt 110 Fiskevård
Ledningsrätt 03-82:715.1. Starkström
Ledningsrätt 03-82:716.1. Starkström
Ledningsrätt 03-90:375.1. Starkström
Ledningsrätt 03-90:8.1. Starkström
Ledningsrätt 03-92:294.1. Starkström
Vattenrätt. Osäker typ av rättighet

Lägesbeskrivning: Naturreservatet är beläget vid Dalälven, ca 13 km SSV om Älvkarleby, strax väster om Mehedeby. Läget framgår av bifogad översiktskarta, bilaga B.

Gräns: Området har markerats med skraffering på bifogad beslutskarta 1, bilaga C.

Fastighetskarta: 137 06 Untra, 137 07 Grimsarbo, 137 16 Hyttön och 137 17 Marma

Terrängkarta:	13 H Gävle SO	
Naturgeografisk region:	Skogslandskapet söder om norrlandsgränsen (26)	
Area – reservatet:	Totalt 1572,9 hektar, varav landareal ca 1082 ha och produktiv skogsmark 806 ha.	
Area – Natura 2000:	Totalt 1572,9 hektar	
Markslag och naturtyp: (ungefärliga arealer)	Barrskog	173 ha
	Planterad barrskog	174 ha
	Svämskog	185 ha
	Lövskog	195 ha
	Älväng	275 ha
	Kärr	79 ha
	Vatten	434 ha
	Torrlagda blockbottnar	57 ha
Åldersklasser på skog:	Ungskog	297 ha
	Ungskog med trädöverståndare	78 ha
	Vuxen skog	135 ha
	Överårig skog (> 110 år)	280 ha
Naturtyper enligt Natura 2000:		
	3210 Större vattendrag	486,5 ha
	3220 Mindre vattendrag	1,5 ha
	6430 Högörtängar	3,9 ha
	6450 Svämängar	292,8 ha
	6530 Lövängar	6,4 ha
	7140 Öppna mossar och kärr	75,4 ha
	7230 Rikkärr	3,7 ha
	9010 Västlig taiga	94,5 ha
	9050 Näringsrik granskog	75,7 ha
	9070 Trädklädd betesmark	2,4 ha
	9080 Lövsumpskog	5,0 ha
	91E0 Svämlövsog	144,0 ha
	91F0 Svämädellövsog	25,6 ha

Bestämmelser utöver reservatsbeslut

Båtfors naturreservat ingår i ett större område klassat som riksintresse för naturvården (N 6, Båtforsområdet; beslut 2000-02-07) samt i riksintresse för friluftslivet (F 1, nedre Dalälven; beslut 1988-12-20), och är därmed skyddat enligt 3 kap 6 § miljöbalken. Reservatet ingår även i ett större område (Området utmed Dalälven från Avesta till

Skutskär) som är riksintresse enligt 4 kap 1-2 § miljöbalken på grund av sin betydelse för turism och friluftsliv (beslut 1987-07-01).

Båtfors är Natura 2000-område enligt 7 kap. 27 § miljöbalken. Enligt 7 kap. 28a § samma balk är det förbjudet att utan tillstånd bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-områden.

Båtfors ingår i ett vattenområde där vattenkraftverk samt vattenreglering eller vattenöverledning för kraftändamål inte får utföras enligt 4 kap.6 § miljöbalken.

Länsstyrelsen beslutade den 31 augusti 1990 (dnr 231-0121-89) att upphäva det beslut om strandskydd som Länsstyrelsen meddelade den 18 juni 1975 (dnr 11.123.1167-75) i den del som utgörs av naturreservat.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för syftena med reservatet är bland annat:

Fridlysta arter är skyddade enligt artskyddsförordningen (2007:845).

Fasta fornlämningar är skyddade enligt 2 kap lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.

Körning med motorfordon i terrängen regleras i terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594).

Sjötrafikförordningen (1986:300) som reglerar trafik i och på vatten.

Vattenskoterförordningen (1993:1053) samt Länsstyrelsens i Uppsala län föreskrifter om avgränsning av allmänna farleder för vattenskoterkörning och områden där vattenskoter får användas (beslut dnr 523-8320-06).

Vid rensning eller underhåll av diken gäller de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap miljöbalken (1998:808).

Naturvärdesbedömningar

I Naturvårdsverkets naturvårdsplan för nedre Dalälven (1980) placerades området ”Båtfors - Björkö - Harön och älvskärgården öster därom” (Ti 6) i klass I (högsta naturvärde). De bevarandevärden som framhölls var ur- och naturskogsområden, älvängar, rik flora, fågel- och insektsfauna, vildmarkskaraktär och forsar.

Båtforsområdet utpekades som urskogsobjekt av klass 1 (högsta naturvärde) i Naturvårdsverkets rikstäckande urskogsinventering (1982). I rapporten klassades området som länets rikaste urskogsobjekt med avseende på flora och fauna. Områdets

storlek och variationsrikedom samt den rikliga förekomsten av döda och döende träd framhölls också.

I den nationella strategin för skydd av särskilt värdefulla sjöar och vattendrag, som togs fram av Naturvårdsverket i samarbete med Riksantikvarieämbetet och Fiskeriverket under 2006, är Båtforsområdet utpekad som ett nationellt särskilt värdefullt vattendrag med avseende på natur-, kultur- och fiskevärden.

I Länsstyrelsens våtmarksinventering (1986) bedömdes två mindre objekt (13H 1H 02 och 13H 1H 05) i nordöstra delen av området bedömts tillhöra klass 3 (objekt med vissa naturvärden). Ett stort objekt (13H 0H 02) i sydöst placerades först i klass 1 (särskilt värdefulla objekt) men klassades senare om till klass 4 (objekt utan nämnvärt naturvårdsintresse) på grund av att älvängarna var tydligt påverkade av vattenreglering.

I Länsstyrelsens naturvårdsprogram (1987) bedömdes "Forsområdet mellan Storön och Norra Kvarnön" (objekt 19.45 och 60.51) tillhöra klass I (högsta naturvärde). I Länsstyrelsens motivering framhölls bl.a. förekomsterna av älvängar, ädla lövträd, lundpartier, urskogar, områdets betydelse för fiske och friluftaktiviteter, inlandsdeltats geomorfologi, det säregna landskapet samt djurlivet (särskilt insekter och fåglar).

Skogsvårdsstyrelsen (1997) har beskrivit nio sumpskogsobjekt på sammanlagt 135 hektar som helt eller delvis ingår i reservatet.

Naturreseptatet ligger i en värdetrakt som är utpekad i den regionala strategin för formellt skydd av skog i Uppsala län (2006). Naturvärdena i trakten är knutna till granskog, trivallövskog och ädellövskog. Värdetrakten, som heter Dalälven, är gemensam med Gävleborgs och Västmanlands län.

Åtgärdsprogram för hotade arter

Området berörs av Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för bevarande av (arter som anges inom parentes är den eller de av arterna i flerartsprogram som förekommer i naturreseptatet): särskilt skyddsvärda träd, vitryggig hackspett och dess livsmiljöer, kornknarr, havsörn, utter, svartoxe, älvängslöpare, bredbandad ekbarkbock, långhorningar i ekhagar (sexfläckig blombock), läderbagge med följearter (kardinalfärgad rödrock), skalbaggar på äldre död tallved (skrovlig flatbagge), brandinsekter i boreal skog (vithornad barkskinnbagge och rökdansflugor), skalbaggar på gammal asp (cinnoberbagge och aspsplintbock), hotade arter på asp i Norrland (aspbarkgnagare), skalbaggar på skogslind (*Laemophloeus monilis*), barkkvastmossa, skapanior på ved vid vatten (timmerskapania), hårklomossa, strandskinnlav, liten havstulpanlav, violgubbe samt rödlistade fjälltaggsvampar (koppartaggsvamp). Dessutom berörs området av åtgärdsprogrammet för fisken asp, för vilket Havs- och vattenmyndigheten ansvarar.

Allmän beskrivning

Båtforsområdet omfattar den del av nedre Dalälven, med anslutande marker, som ligger mellan Untrafjärden och Marmafjärden. Vattnets passage av en ca 15 m hög falltröskel i den flacka terrängen har inom området skapat ett stort antal förgreningar och småarmar. Området utgörs till stora delar av en mosaik av öar och holmar som omges av såväl forssträckor som partier med lugnare vatten. Torrläggningen av området i samband med uppförandet av Untra kraftverk år 1918 medförde att många av förgreningarna idag täcks av torrlagda block- och stenbottnar. Älvens avsättning av sediment har genom åren skapat flacka strandpartier runt flertalet av öarnas moränkullar. Stora arealer med sedimentavlagringar finns nedströms forsområdet i de östra delarna av området, där vidsträckta älvängar bildats. Skogarna präglas till stor del av närheten till älven. Den höga luftfuktigheten och de tidigare regelbundna översvämningarna har skapat skogar med höga naturvärden och rikedom av ädla lövträd i de strandnära skogarna är påtaglig. Även i skogarna på högre mark är inslaget av lövträd stort. De centrala delarna av forsområdets övärld utgörs av orörda skogar som det aldrig varit ekonomiskt intressant att bruka.

Den mosaik av värdefulla miljöer som finns i Båtforsområdet är unik, i såväl nationellt som internationellt perspektiv. Flera boreala arter har sin sydgräns i området samtidigt som det utgör nordgräns för många sydliga arter. Totalt förekommer över 200 rödlistade arter och ett stort antal andra skyddsvärda arter i området. Båtfors gränsar i väster till naturreservatet Spjutholmen i Gävleborgs län. Ca 8 km uppströms Dalälven ligger naturreservatet Bredforsen.

Historisk och nuvarande markanvändning

Fodertäkt var tidigare den markanvändning som var viktigast i området. De stora plana, stenfria, bördiga sedimentmarkerna var idealiska för slätterbruk. Även små ytor på mindre öar och mellan blockiga moränryggar nyttjades till fullo och älvängarna, med sin frodiga växtlighet, lockade bönder långt från Båtforsområdet. Höet förvarades i lador på högre belägen mark eller lades upp i stackar på höga ställningar för att undvika att de skulle spolats bort av höga vattenflöden under hösten. Höet hämtades med båt eller kördes med släde över isen. Merparten av de tidigare fodermarkerna övergavs under första halvan av 1900-talet. Slätterbrukets upphörande och uppförandet av Untraverket år 1918 förändrade helt förutsättningarna för dessa gräsmarker. Utebliven hävd tillsammans med sänkta vattennivåer ledde till en snabb igenväxning och stora delar av de forna slättermarkerna utgörs idag av lövskog eller videbuskmarker. Skogsbrynet har flyttat närmare vattnet och ofta hittar man gamla, vidkroniga ekar m.m. innanför en bård av vide, björk, asp och numera även en del gran. De marker som ligger nedströms forsområdet påverkas dessutom av Lanforsens dämning (kraftverket stod färdigt 1930) som gjort vissa delar blötare. Under senare tid har endast några små ytor brukats med miljöstöd för bevarande av slätterängar. Extensivt bete av får förekommer ännu på Svinön. Fram tills 1950-talet betades delar av de stora älvängarna i sydöstra delen av området.

Båtforsområdet har sedan länge betraktats som ovanligt orört av skogsbruk. Det drabbades dock av kraftiga trädfällningar vid stormen 1954. Vindfällna tillvaratogs av inhyrd arbetskraft och flera ungskogsytor utvecklades. I slutet av 1960-talet avverkades dessutom stora arealer urskogsartade bestånd för att utnyttja de sista åren av flottning i Dalälven. I början av 1970-talet kalavverkades stora områden och så sent som 1987 röjdes lövträd i ungskogarna på Björkön. Enligt en jämförelse av flygbilder som Upplandsstiftelsen låtit göra sjönk andelen gammal skog (> 110 år) med 44 % mellan åren 1954 och 1995

Före utbyggnaden av Untra kraftverk år 1918 gick huvuddelen av Dalälvens vatten genom forsarkipelagen i Båtforsområdet. Resten gick genom Tammforsen. Numera är vattenföringen genom reservatet endast 10 m³/s under vinterhalvåret (1 september -30 april) och 20-40 m³/s under resterande del av året. Detta kan jämföras med medelvattenföringen i älven som är 355 m³/s samt en lågvattenföring på 180 m³/s och högvattenföring på 940 m³/s. Vid höga flöden i älven släpps ibland ytterligare vatten genom området. Den kraftigt minskade vattenföringen och de sällan förekommande översvämningarna har haft stor negativ påverkan på såväl vattenmiljöer som de av älven tidigare starkt påverkade landmiljöerna. Upplandsstiftelsen har utfört flera undersökningar i området när det gäller vegetationsförhållanden och översvämningarnas betydelse och omfattning. Resultaten visar bland annat att granen, som tidigare på grund av återkommande högvatten haft svårt att etablera sig i de luckiga och lövdominerade svämskogsmiljöerna, nu utgör ett stort hot mot naturvärdena. Lägre vattenflöden har också inneburit att älvängarna är på väg att växa igen, framför allt med videbuskar och björk, samt att bottnarna slammar igen.

Den östra delen av reservatet utnyttjas till viss del för fritidsbebyggelse. I detta område finns ett tiotal sommarstugor och ett par ekonomibyggnader. Reservatsområdet utnyttjas också för jakt och fiske.

Områdets bevarandevärden

Båtforsområdet hyser en för landet unik variationsrikedom av såväl naturtyper som arter. De lövdominerade svämskogsmiljöerna och de öppna tidigare hävdade älvängarna skapar tillsammans med älvens förgrenade utbredning en mosaik kring de ört- och lövträdsrika barrskogarna som saknar motstycke, såväl nationellt som internationellt.

Biologiska värden

(Arter med prioriterat bevarandevärde är understrukna.)

Områdets unika karaktär, relativa orördhet, mikroklimat och geografiska läge gör det värdefullt för många organismgrupper. Totalt förekommer över 200 rödlistade arter och ett stort antal andra skyddsvärda arter i området.

Området är känt som ett kärnområde för vitryggig hackspett, som ännu 1987 förekom med fem häckande par inom reservatet. Populationen har sedan dess försvunnit och

under de senaste åren har inga häckningar skett. Enstaka fåglar har dock förekommit i området. Inom ramen för åtgärdsprogrammet för bevarande av vitryggig hackspett och dess livsmiljöer har flera åtgärder vidtagits för att få tillbaka arten som häckfågel i området. Båtforsområdet är av yttersta vikt för att arten ska uppnå gynnsam bevarandestatus i Sverige. Andra skyddsvärda fågelarter är t.ex. bivråk, havsörn, fiskgjuse, tretåig hackspett, mindre flugsnappare och sommargylling.

Kryptogamfloran i Båtforsområdet är mycket rik, bl. a på grund av den höga andelen gamla träd och död ved. Kombinationen hög luftfuktighet och gammal asp samt ädla lövträd med högt bark-pH ger goda förutsättningar för många epifyter. Lunglav förekommer allmänt i hela området och den suboceaniska arten jättelav har i Båtforsområdet en av sina två kända lokaler i östra Sverige. Ekpricklav, brun lundlav, ädellav, grynig gelélav, stor sönderfallslav och barkkvastmossa är andra sällsynta och hotade epifyter som växer på ädellövträd eller asp i miljöer med hög luftfuktighet. Liten havstulpanlav växer på hassel på Harön. Arten är bara känd från nio lokaler i landet och återväxten av hassel på Harön bör säkras. På grova ekar i mer öppna lägen kan man hitta t.ex. ekspik, tungticka, kärnticka och ekticka.

Flera av lavarna och mossorna i området är beroende av regelbundna översvämningar, exempelvis strandskinnlav, gråblå skinnlav, hårklomossa och timmerskapania. Sumpviol förekommer relativt vanligt i nedre Dalälvsområdet nedom Gysinge, där man hittar den i övre svämzonen.

På svårtillgängliga moränmarker växer äldre granskog med rik tillgång på död ved. På granved har sällsynta arter som liten hornflikmossa, blackticka, gränsticka, kristallticka, brandticka och gransotdyna påträffats medan laxticka hittats på tallved. Vedsvampar som påträffats på lövved är t.ex. linddyna, korallticka och koralltaggsvamp. Det höga kalkinlaget gynnar en del ovanliga marksvampar såsom violgubbe, svartfjällig musseron, granrotpindling, gul taggsvamp och koppartaggsvamp, vilka bildar mykorrhiza framförallt med gran i kalkbarrskogar.

Kalkpåverkan skapar också förutsättning för en lundartad flora, med gräs som skogskorn, skogssvingel, långsvingel och storgro.

Båtforsområdet har länge betraktats som en av landets värdefullaste lokaler när det gäller vedlevande insekter. Området har studerats ur den aspekten ända sedan 1930-talet och är därför intressant även i ett miljöövervakningsperspektiv. Av de över 200 rödlistade arter som är kända från reservatet utgör skalbaggar så mycket som drygt hälften. De flesta av dem är associerade med levande eller döda träd. Flera arter förekommer här på utpostlokaler av sitt utbredningsområde och dessa är ofta knutna till ek. Bredbandad ekbarkbock har tidigare förekommit i område, men den har inte påträffats sedan början av 1980-talet. Orsaken till detta är sannolikt att ekens livsrum och utvecklingsmöjligheter har begränsats starkt under 1900-talet på grund av reglering av älven. I åtgärdsprogrammet för bevarande av bredbandad ekbarkbock

(Naturvårdsverket 2005) föreslås utplantering av arten i Båtforsområdet. Flera andra arter knutna till ek har också försvunnit eller minskat i området.

Båtfors är den i särklass rikaste lokalen i landet för cinnoberbagge och området är det enda i Sverige där arten bedöms ha en livskraftig population. Andra skalbaggar som, liksom cinnoberbaggen, är beroende av grov död eller döende aspved är aspsplintbock och aspbarkgnagare. Arter som påträffas på olika slags lövved är trubbknäppare, Palms svampborrare, smalvingad blombock, umbrabagge, större vedvivel och trubbtandad lövknäppare.

Svartoxe och Lopheros rubens är två sällsynta skalbaggar som man hittar främst i murkna granlångor. Svartoxen är en ansvarsart för länet och Båtfors-Spjutholmen hyser en av två någorlunda livskraftiga populationer i länet. Flera ovanliga skalbaggar är påträffade i tickor, t.ex. Atheta liturata, Dorcatoma minor och korthornad öronbagge. Andra skalbaggar som förtjänar att nämnas är större flatbagge (hittas i brunrötad barr- och lövved), nordlig rödrock (främst i granlångor men även i björk- och asplångor), och Corticaria allenii (under barken på döda ekar och tallar).

Älvängslöpare är en jordlöpare som i Norden enbart finns vid nedre Dalälven, där merparten av observationerna är gjorda i svämskogar.

Tallskogarna på Uppsalaåsen i anslutning till Dalälven hyser flera mycket sällsynta och troligen brandberoende insekter. Den brandgynnade insektsfaunan har med säkerhet gått tillbaka i Båtforsområdet. Dock har man vid bränder i området under senare år funnit flera hotade arter som är direkt beroende av återkommande skogsbränder, t.ex. svart plattbagge, vithornad barkskinnbagge, stor plattnosbagge och rökdansfluga. Även andra arter, t.ex. skrovlig flatbagge, gynnas av bränder eftersom de ofta skapar stora mängder död ved.

Rödhalsad brunbagge är en mycket sällsynt art som påträffades i Båtfors på 1930-talet och återfynd gjordes 1972 och 1976. Arten tycks kräva urskogsliknande miljöer där larven lever i liggande död ved av olika trädslag som gran, björk och ek. Rätt typ av ved kan uppstå i stor mängd efter skogsbränder.

Dalälven är en av länets mest värdefulla vattenresurs- och naturtillgångar. Vattenkraftutbyggnaden vid Untra har emellertid påverkat de limniska naturvärdena negativt genom att betydligt mindre vatten nu rinner genom Båtforsområdet. Trots detta har området fortfarande limniska värden genom skyddsvärda fiskpopulationer. Harr är en fisk med nordlig utbredning och harrbeståndet i Dalälven är ett av de sydligaste i Sverige. Harrbeståndet i de nedre delarna av Dalälven är inte stort och beståndet i Båtforsområdet är hotat. Asp, å andra sidan, är en fiskart med sydlig utbredning och förekomsten i nedre Dalälven är den nordligaste i landet. Fångst av asp har registrerats i Båtfors efter 2008 men beståndet är mycket litet och risken för att arten ska försvinna från området är stor. För att bevara den genetiska variationen hos harr och asp är det viktigt att stammarna i

2013-09-18

Dnr. 511-4747-11
Dossienr: 0300-02-051

nedre Dalälven bevaras. Tidigare var laxen vanlig, men kraftverksutbyggnaden har förstört dess biotop.

Sammanfattningsvis kan konstateras att området hyser ett stort antal arter med prioriterade bevarandevärden. Många av dessa är i dagsläget hotade, framförallt på grund av att såväl tidigare skogsbruk som avsaknad av hävd och återkommande översvämningar har förändrat förutsättningarna. Områdets artrikedom avspeglas också i att inte mindre än 25 arter som förekommer eller har förekommit i Båtforsområdet ingår i åtgärdsprogram för bevarande av hotade arter.

Skyddsvärda arter:

Däggdjur

<i>Lutra lutra</i>	utter	VU	P	§
--------------------	-------	----	---	---

Fåglar

<i>Aegolius funereus</i>	pärluggla			F
<i>Alauda arvensis</i>	sånglärka	NT		
<i>Apus apus</i>	tornseglare	NT		
<i>Carpodacus erythrinus</i>	rosenfink	VU		
<i>Columba oenas</i>	skogsduva			
<i>Crex crex</i>	kornknarr	NT	P	F
<i>Dendrocopos leucotos</i>	vitryggig hackspett	CR	P	F
<i>Dendrocopos minor</i>	mindre hackspett	NT		
<i>Dryocopus martius</i>	spillkråka			F
<i>Ficedula parva</i>	mindre flugsnappare	NT		F
<i>Glaucidium passerinum</i>	sparvuggla			F
<i>Haliaeetus albicilla</i>	havsörn	NT	P	F
<i>Jynx torquilla</i>	göktyta	NT		
<i>Locustella fluviatilis</i>	flodsångare	NT		
<i>Locustella naevia</i>	gräshoppsångare	NT		
<i>Lyrurus tetrix</i>	orre			F
<i>Nucifraga caryocatactes</i>	nötkråka	NT		
<i>Oriolus oriolus</i>	sommargylling	EN		
<i>Pandion haliaetus</i>	fiskgjuse			F
<i>Pernis apivorus</i>	bivråk	VU		F
<i>Picoides tridactylus</i>	tretåig hackspett	NT		F
<i>Picus canus</i>	gråspett			F
<i>Strix uralensis</i>	slaguggla			F
<i>Tetrastus bonasia</i>	järpe			F

Fisk

<i>Aspius aspius</i>	asp	NT	P	A
<i>Lota lota</i>	lake	NT		
<i>Thymallus thymallus</i>	harr			A

2013-09-18

Dnr. 511-4747-11
Dossier: 0300-02-051

Skalbaggar

<i>Acanthocinus griseus</i>	mindre timmerman	NT
<i>Aegomorphus clavipes</i>	spindelbock	NT
<i>Agathidium discoideum</i>	suturfläckad mycelbagge	NT
<i>Agathidium nigrinum</i>		NT
<i>Ampedus cardinalis</i>	kardinalfärgad rödrock	NT P
<i>Ampedus cinnabarinus</i>	barkrödrock	NT
<i>Ampedus nigroflavus</i>	orange rödrock	NT
<i>Ampedus praeustus</i>	svartspetsad rödrock	NT
<i>Ampedus suecicus</i>	nordlig rödrock	VU
<i>Anoplodera sexguttata</i>	sexfläckig blombock	NT P
<i>Atheta liturata</i>		VU
<i>Atomaria affinis</i>		NT
<i>Atomaria alpina</i>		NT
<i>Atomaria badia</i>		NT
<i>Atomaria elongatula</i>		NT
<i>Batrisodes hubenthali</i>		VU
<i>Calambus bipustulatus</i>	rödaxlad lundknäppare	NT
<i>Calitys scabra</i>	skrovlig flatbagge	NT P
<i>Ceruchus chrysomelinus</i>	svartoxe	EN P
<i>Cerylon deplanatum</i>	platt gångbagge	NT
<i>Cis castaneus</i>		NT
<i>Cis dentatus</i>		NT
<i>Cis micans</i>		NT
<i>Cis quadridens</i>	tretandad svampborrare	NT
<i>Cis rugulosus</i>		NT
<i>Corticaria alleni</i>		VU
<i>Corticaria polypteri</i>		NT
<i>Corticeus bicolor</i>	tvåfärgad barksvartbagge	NT
<i>Corticeus suturalis</i>	mörksömmad barksvartbagge	NT
<i>Cossonus parallelepipedus</i>	större vedvivel	VU
<i>Crepidophorus mutilatus</i>	trubbtandad lövknäppare	VU
<i>Cryptocephalus sexpunctatus</i>	sexfläckig fallbagge	NT
<i>Cryptophagus quercinus</i>		NT
<i>Cucujus cinnaberinus</i>	cinnoberbagge	EN P A
<i>Cyphea curtula</i>		NT
<i>Diplocoelus fagi</i>	enfärgad brandsvampbagge	NT
<i>Dorcatoma minor</i>		VU
<i>Dorcatoma substriata</i>	sprängtickgnagare	NT
<i>Draperetes mordelloides</i>	trubbknäppare	VU
<i>Enicmus planipennis</i>	granbarkmögelbagge	NT
<i>Ennearthron palmi</i>	Palms svampborrare	VU
<i>Epuraea longiclavis</i>		NT
<i>Euryusa castanoptera</i>		NT

2013-09-18

Dnr. 511-4747-11
Dossienr: 0300-02-051

<i>Evodinus borealis</i>	mindre frågeteckenbock	NT
<i>Galeruca laticollis</i>		NT
<i>Gnathoncus nidorum</i>		NT
<i>Gnorimus nobilis</i>	ädelguldbagge	NT
<i>Hallomenus axillaris</i>	punkterad brunbagge	NT
<i>Harminius undulatus</i>	violettbandad knäppare	NT
<i>Ipidia binotata</i>		NT
<i>Lacon conspersus</i>	tallfjällknäppare	NT
<i>Lacon fasciatus</i>		NT
<i>Laemophloeus monilis</i>		VU
<i>Laemophloeus muticus</i>	svart plattbagge	VU
<i>Leiestes seminigra</i>	svartvingad svampbagge	NT
<i>Leiopus punctulatus</i>	aspsplintbock	VU P
<i>Lopheros rubens</i>		EN
<i>Lymexylon navale</i>	skeppsvarvsfluga	NT
<i>Melanophila acuminata</i>	sotsvart praktbagge	
<i>Meligethes corvinus</i>		NT
<i>Microrhagus lepidus</i>		NT
<i>Microscydmus nanus</i>		NT
<i>Mordellistena humeralis</i>	skulderfläckad gaddbagge	NT
<i>Mordellistena variegata</i>	gulhornad gaddbagge	NT
<i>Mycetochara humeralis</i>	mindre svampklobagge	NT
<i>Mycetophagus fulvicollis</i>	rödhalsad vedsvampbagge	NT
<i>Necydalis major</i>	stekelbock	NT s
<i>Normandia nitens</i>		
<i>Nothorhina muricata</i>	reliktböck	NT
<i>Obrium cantharinum</i>	gulröd blankbock	NT
<i>Orchesia fasciata</i>	gulbandad brunbagge	NT
<i>Peltis grossa</i>	större flatbagge	VU s
<i>Pentaphyllus testaceus</i>	ekmulmbagge	NT
<i>Phryganophilus ruficollis</i>	rödhalsad brunbagge	EN A
<i>Phyllodrepa clavigera</i>		NT
<i>Plagionotus detritus</i>	bredbandad ekbarkbock	EN P
<i>Platynus longiventris</i>	älvängslöpare	CR P
<i>Platyrhinus resinosus</i>	stor plattnosbagge	NT s
<i>Platysoma deplanatum</i>	femstrimmig plattstumpbagge	NT
<i>Platysoma lineare</i>		NT
<i>Platysoma minus</i>	sexstrimmig plattstumpbagge	NT
<i>Poecilonota variolosa</i>	asppraktbagge	NT s
<i>Pseudeuglenes pentatomus</i>	korthornad ögonbagge	VU
<i>Saperda perforata</i>	grön aspvädbock	NT s
<i>Silvanus bidentatus</i>	tvåtandad plattbagge	
<i>Spheriestes stockmanni</i>	kolsvart trädbasbagge	
<i>Stagetus borealis</i>	timmertickgnagare	NT

2013-09-18

Dnr. 511-4747-11
Dossienr: 0300-02-051

<i>Strangalia attenuata</i>	smalvingad blombock	VU
<i>Tetrops starkii</i>	askdvärgbock	NT
<i>Triplax rufipes</i>		NT
<i>Trypophloeus asperatus</i>	aspborre	NT
<i>Trypophloeus discedens</i>	stor aspborre	NT
<i>Xyletinus planicollis</i>		NT
<i>Xyletinus tremulicola</i>	aspbarkgnagare	NT s P A
<i>Xylophilus corticalis</i>		NT
<i>Zavaljus brunneus</i>	umbrabagge	EN
<i>Zilora ferruginea</i>	gropig brunbagge	NT
<u>Fjärilar</u>		
<i>Apomyelois bistriatella</i>	skiktdynemott	NT
<i>Euphydryas aurinia</i>	väddnåtfjäril	VU P A
<i>Lamellocossus terebra</i>	mindre träfjäril	NT
<i>Lycaena hippothoe</i>	violettkantad guldvinge	NT
<i>Melitaea diamina</i>	sotnåtfjäril	NT
<i>Perizoma sagittata</i>	piltecknad fältmätare	NT
<i>Pyrgus alveus</i>	kattunvisslare	VU
<i>Scardia boletella</i>	jättesvampmal	NT
<i>Setina irrorella</i>	större borstspinnare	NT
<i>Stigmella dorsiguttella</i>	soldvärgmal	NT
<u>Övriga insekter</u>		
<i>Aradus lugubris</i>		
<i>Aradus obtectus</i>		
<i>Aradus signaticornis</i>	vithornad barkskinnbagge	EN
<i>Berkshiria hungarica</i>	vitsprötad barkvapenfluga	
<i>Chrysis iris</i>		VU
<i>Chrysis pseudobrevitarsis</i>		
<i>Crossocerus walkeri</i>	gulnosad småsilvermun-stekel	
<i>Discoelius zonalis</i>	sydlig tapetserargeting	
<i>Hormopeza oblitterata</i>	rökdansfluga	NT, P
<i>Megachile ligniseca</i>	trätapetserarbi	
<i>Microsania straeleni</i>		NT
<i>Mimumesa beaumonti</i>		
<i>Passaloecus brevilabris</i>		
<i>Pemphredon flavistigma</i>		
<i>Psenulus pallipes</i>		
<i>Psilocephala imberbis</i>	klarvingad vedstiletflug	NT
<i>Symmorphus gracilis</i>	flenörtsgeting	
<i>Symmorphus connexus</i>	aspvedgeting	
<i>Symmorphus debilitatus</i>	takvedgeting	
<i>Tricholeiochiton fagesii</i>	kuvertbyggarslända	
<i>Xeris spectrum</i>	snyltvedstekel	NT

Spindeldjur

<i>Xysticus chippewa</i>	starrkrabbspindel	NT
--------------------------	-------------------	----

Kärlväxter

<i>Allium ursinum</i>	ramslök	s	
<i>Carex hartmanii</i>	hartmansstarr		
<i>Circaea alpina</i>	dvärghäxört	s	
<i>Daphne mezereum</i>	tibast	s	
<i>Elymus caninus</i>	lundelm	s	
<i>Epipactis helleborine</i>	skogsknipprot	s	§
<i>Festuca altissima</i>	skogssvingel	VU s	
<i>Festuca gigantea</i>	långsvingel		
<i>Fraxinus excelsior</i>	ask	VU	
<i>Galium odoratum</i>	myskmadra	s	
<i>Geranium bohemicum</i>	svedjenäva	NT	
<i>Gymnadenia conopsea</i>	brudsporre		§
<i>Hordelymus europaeus</i>	skogskorn	VU s	
<i>Matteuccia struthiopteris</i>	strutbräken	s	
<i>Poa remota</i>	storgroe	NT	
<i>Polygonatum multiflorum</i>	storrams	s	
<i>Thelypteris palustris</i>	kärrbräken	s	
<i>Tilia cordata</i>	lind	s	
<i>Ulmus glabra</i>	skogsalm	VU	
<i>Viola uliginosa</i>	sumpviol	NT	

Mossor

<i>Anastrophyllum hellerianum</i>	vedtrappmossa	NT s	
<i>Anomodon attenuatus</i>	piskbaronmossa	s	
<i>Anomodon longifolius</i>	liten baronmossa	s	
<i>Anomodon viticulosus</i>	grov baronmossa	s	
<i>Antitrichia curtipendula</i>	fällmossa	s	
<i>Buxbaumia viridis</i>	grön sköldmossa	s A	§
<i>Callicladium haldanianum</i>	haldanenmossa		
<i>Dichelyma capillaceum</i>	hårklomossa	NT P A	§
<i>Dicranum flagellare</i>	flagellkvastmossa	s	
<i>Dicranum viride</i>	barkkvastmossa	EN P A	§
<i>Herzogiella seligeri</i>	strubbspretmossa	s	
<i>Herzogiella turfacea</i>	platt spretmossa		A §
<i>Hydnellum geogenium</i>	gul taggsvamp	s	
<i>Homalia trichomanoides</i>	trubbfjädermossa	s	
<i>Homalotcheicum sericeum</i>	guldlockmossa	s	
<i>Lophozia ascendens</i>	liten hornflikmossa	VU s	
<i>Lophozia longiflora</i>	vedflikmossa	NT	
<i>Neckera complanata</i>	platt fjädermossa	s	
<i>Neckera crispa</i>	grov fjädermossa	s	

2013-09-18

Dnr. 511-4747-11
Dossienr: 0300-02-051

<i>Neckera pennata</i>	aspfjädermossa	NT	s
<i>Nowellia curvifolia</i>	långfliksmossa		s
<i>Orthotrichum gymnostomum</i>	asphättemossa		s
<i>Plagiothecium latebricola</i>	alsidenmossa		s
<i>Porella cordeana</i>	stenporella		s
<i>Porella platyphylla</i>	trädporella		s
<i>Rhytidiadelphus subpinnatus</i>	skogshakmossa		s
<i>Scapania apiculata</i>	timmerskapania	EN	P
<i>Ulotia crispa</i>	krusig ulota		s
<i>Zygodon rupestris</i>	stor ärgmossa		s

Svampar

<i>Antrodia pulvinascens</i>	veckticka	NT	s
<i>Artomyces pyxidatus</i>	kandelabersvamp	NT	s
<i>Asterodon ferruginosus</i>	stjärntagging	NT	s
<i>Biscogniauxia cinereolilacina</i>	linddyna	VU	
<i>Camarops tubulina</i>	gransotdyna	VU	
<i>Clavariadelphus truncatus</i>	flattoppad klubbsvamp	NT	s
<i>Clavulinopsis cinereoides</i>	trubbfingersvamp	VU	s
<i>Climacocystis borealis</i>	trådticka		s
<i>Cortinarius fraudulosus</i>	granrotspindling	VU	
<i>Cortinarius praestans</i>	jättespindling	NT	
<i>Dentipellis fragilis</i>	skinntagging	NT	s
<i>Dichomitus campestris</i>	hasselticka		s
<i>Fistulina hepatica</i>	oxtungssvamp	NT	s
<i>Fomitopsis rosea</i>	rosenticka	NT	s
<i>Gastrum pectinatum</i>	kamjordstjärna		s
<i>Gastrum quadrifidum</i>	fyrflikig jordstjärna	NT	s
<i>Gomphus clavatus</i>	violgubbe	VU	s
<i>Grifola frondosa</i>	korallticka	NT	s
<i>Hapalopilus aurantiacus</i>	laxticka	VU	
<i>Haploporus tuberculosus</i>	blekticka	NT	
<i>Hericium coralloides</i>	koralltaggsvamp	NT	s
<i>Holwaya mucida</i>	lindskål		s
<i>Hydnellum geogenium</i>	gul taggsvamp	VU	s
<i>Inonotus dryophilus</i>	kärnticka	VU	
<i>Inonotus rheades</i>	rävticka		s
<i>Junghuhnia collabens</i>	blackticka	VU	s
<i>Kneiffiella alienata</i>	lundknotterskinn	VU	
<i>Lentaria byssiseda</i>	spinnfingersvamp	NT	s
<i>Lentaria epichnoa</i>	vit vedfingersvamp	NT	s
<i>Limacella glioderma</i>	brun klubbaskivling		s
<i>Meruliopsis taxicola</i>	blodticka		s
<i>Mycena renati</i>	gulfotshätta		s
<i>Mycoacia fuscoatra</i>	mörk vaxtagging		

2013-09-18

Dnr. 511-4747-11
Dossienr: 0300-02-051

<i>Onnia leporina</i>	harticka	NT
<i>Onnia tomentosa</i>	luddticka	NT
<i>Phaeolus schweinitzii</i>	grovticka	s
<i>Phellinus chrysoloma</i>	granticka	NT s
<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	ullticka	s
<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	gränsticka	NT s
<i>Phellinus pini</i>	tallticka	NT s
<i>Phellinus populicola</i>	stor aspticka	NT s
<i>Phellinus robustus</i>	ekticka	NT s
<i>Phlebia centrifuga</i>	rynkskinn	NT s
<i>Phlebia lindtneri</i>	strandgröppa	VU
<i>Piptoporus quercinus</i>	tungticka	EN
<i>Pluteus romellii</i>	gul fotad skölding	s
<i>Pycnoporellus fulgens</i>	brandticka	VU s
<i>Ramaria flava</i> s. lat.	gul fingersvamp	s
<i>Russula aurea</i>	guldkremla	s
<i>Sarcodon lundellii</i>	koppartaggsvamp	VU s
<i>Scytinostroma galactinum</i>	mjölkskinn	NT
<i>Skeletocutis stellae</i>	kristallticka	VU
<i>Tricholoma atosquamosum</i>	svartfjällig musseron	VU
<i>Xylobolus frustulatus</i>	rutskinn	NT
<u>Lavar</u>		
<i>Arthonia byssacea</i>	ekpricklav	VU
<i>Arthonia spadicea</i>	glansfläck	s
<i>Arthonia vinosa</i>	rostfläck	s
<i>Bacidia polychroa</i>	brun lundlav	VU
<i>Bacidia rubella</i>	lönnlav	s
<i>Bactrospora corticola</i>	liten sönderfallslav	VU
<i>Bactrospora dryina</i>	stor sönderfallslav	EN
<i>Biatoridium monasteriense</i>	klosterlav	NT
<i>Buellia violaceofusca</i>	blyertslav	NT
<i>Calicium adpersum</i>	gulpudrad spiklav	s
<i>Calicium parvum</i>	liten spiklav	s
<i>Calicium quercinum</i>	ekspik	VU
<i>Caloplaca lucifuga</i>	skuggorangelav	NT
<i>Chaenotheca chlorella</i>	kornig nållav	s
<i>Chaenotheca cinerea</i>	blekskaftad nållav	EN
<i>Chaenotheca hispidula</i>	parknål	NT
<i>Chaenotheca phaeocephala</i>	brun nållav	s
<i>Cladonia parasitica</i>	dvärgbägarlav	s
<i>Cliostomum corrugatum</i>	gul dropplav	NT s
<i>Collema furfuraceum</i>	stiftgelélav	NT s
<i>Collema nigrescens</i>	läderlappsav	NT s
<i>Collema occultatum</i>	skorpgelélav	NT

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan
BÅTFORS

2013-09-18

BILAGA A
20(40)

Dnr. 511-4747-11
Dossier: 0300-02-051

<i>Collema subflaccidum</i>	grynig gelélav	VU
<i>Collema subnigrescens</i>	aspgelélav	NT
<i>Cyphelium karelicum</i>	liten sotlav	VU
<i>Cyphelium sessile</i>	parasitsotlav	NT
<i>Cyphelium tigillare</i>	ladlav	NT
<i>Evernia divaricata</i>	ringlav	VU s
<i>Gyalecta flotowii</i>	blek kraterlav	NT
<i>Gyalecta ulmi</i>	almlav	NT
<i>Icmadophila ericetorum</i>	vitmosslav	s
<i>Leptogium cyanescens</i>	gråblå skinnlav	VU
<i>Leptogium rivulare</i>	strandskinnlav	EN
<i>Leptogium saturnium</i>	skinnlav	s
<i>Lobaria amplissima</i>	jättelav	EN
<i>Lobaria pulmonaria</i>	lunglav	NT
<i>Lobaria scrobiculata</i>	skrovellav	NT
<i>Lopadium disciforme</i>	barkkornlav	s
<i>Megalania grossa</i>	ädellav	VU
<i>Microcalicium ahlneri</i>	kortskaftad ärgspik	s
<i>Nephroma laevigatum</i>	västlig njurlav	NT
<i>Parmeliella triptophylla</i>	korallblylav	s
<i>Peltigera collina</i>	grynig filtlav	s
<i>Phlyctis agelaea</i>	rikfruktig blemlav	s
<i>Phaeocalicium praecedens</i>	stor kvistspik	
<i>Ramalina baltica</i>	hjälmbrösklav	NT
<i>Ramalina calicaris</i>	rännformig brösklav	VU
<i>Ramalina obtusata</i>	trubbig brösklav	VU
<i>Ramalina sinensis</i>	småflikig brösklav	NT
<i>Ramalina thrausta</i>	trådbroklav	EN s
<i>Schismatomma pericleum</i>	rosa skärelav	NT
<i>Sclerophora coniophaea</i>	rödbrun blekspik	NT
<i>Sclerophora farinacea</i>	brunskäftad blekspik	NT
<i>Sclerophora pallida</i>	gulvit blekspik	s
<i>Thelotrema lepadinum</i>	havstulpanlav	s
<i>Thelotrema suecicum</i>	liten havstulpanlav	VU
<i>Usnea barbata</i>	gropig skägglav	VU
<i>Usnea florida</i>	blomskägglav	s

Teckenförklaring:

- F = Arten omfattas av EU:s fågeldirektiv
A = Arten omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv
s = Signalart enligt Skogsstyrelsen (2005)
§ = Arten är fridlyst i Sverige
P = Arten omfattas av ett åtgärdsprogram för hotade arter

Hotkategori i Sverige enligt rödlistan (2010):

CR = Critically endangered Akut hotad

POSTADRESS 751 86 Uppsala GATUADRESS Hamnesplanaden 3

TELEFON 010-22 33 000 FAX 010-22 33 010

E-POST uppsala@lansstyrelsen.se WEBBPLATS www.lansstyrelsen.se/uppsala

EN = Endangered	Starkt hotad
VU = Vulnerable	Sårbar
NT = Near threatened	Nära hotad
DD = Data deficient	Kunskapsbrist

Geovetenskapliga värden

Dalälvens slutsträcka, nedströms Avesta, är från geomorfologisk synvinkel unik bland svenska älvsträckor genom att älven inte rinner i en floddal av mer eller mindre hög geologisk ålder utan genom ett platt och föga floderoderat landskap. Vid Båtforsområdet, mellan Untrafjärden och Storfjärden, är fallhöjden ca 15 meter. Älven består av en serie flikiga sjöar och mellanliggande, ofta månggrenade forssträckor ("forsskärgård"). Forsområdets strömbanor omfattar ca 13 km². I en högvattensituation omfattas området av ett åttiotal öar större än en hektar, samt ett obestämt antal småöar. Dessa grunddrag, som jämte utbredda älvsedimentområden ofta medför mycket flacka strandbälten, har tillsammans med älvens tidigare stora vattenståndsamplitud resulterat i morfologiskt särpräglade strand- och översvämningsbälten. Det mest omtalade landskapsdraget härvidlag är de s.k. älvängarna, dvs. älvsedimentavlagringar som i varje fall under tidigare opåverkade vattenståndsbetingelser utgjorde trädlösa gräsmarker. Sedimenten utgörs mest av mo och mjäla. Mycket av de naturliga processerna med erosion och sedimentation har ändrats genom utbyggnaden av vattenkraftverk i älven. Även uppströms liggande vattenreglering, vid Trängslet och Siljan, påverkar området kraftigt genom att de magasinerar flödestopparna.

Moränen i området är ofta rik- och storblockig. En betydande del är bearbetat av rinnande vatten och utgörs av stenlagda forsbottnar och breda blockstrandzoner. Från de stora silurkalkförekomsterna i Bottenhavet transporterade inlandsisen kalk söderut och tydliga stråklika kalkförekomster i moränen märks mest i reservatets östra delar, t.ex. på Hallsboön och Stora Fulön.

Kulturhistoriska värden

RAÄ, Älvkarleby 54:1 - Färdväg

Sämre väg med 2,5-3 m bredd som kallas Malmvägen. På denna väg forslades malm från Dannemora gruvor till Hyttro masugn. Med hänsyn till vägens beskaffenhet har detta troligen skett vintertid. Vägen går från Hyttön och når fram till älvstranden i reservatet vid Sågbacken på Storön, strax norr och Ekön.

RAÄ, Söderfors 53 - Boplats

På Furubergsudden i SV hörnet av reservatet finns en stenåldersboplats om 40 x 30 m. Vid denna har man vid provgrävningar hittat neolitisk keramik (dvs. från yngre stenåldern), slagen sten och brända ben.

På Prästön finns en bebyggelse lämning i form av en fäbod, ca 90 x 30 m. På kartan i örtugadelning över Lundby ängar från 1740 är ett hus ritat i den SV delen, centralt en hölada och i nordöst ett fähus.

Prioriterade bevarandevärden

Markslag och naturtyp:	Urskogsartade naturskogar, svämskogar, älvängar, forssträckor	
Strukturer:	Gamla träd, ädellövträd (särskilt ek), död ved, lekbottnar för fisk, mikroklimat	
Växt-, svamp- och djursamhällen:	Hackspettar, skalbaggar, epifyter, bredbladiga lundgräs, översvämningsgynnade arter, brandgynnade insekter, vedsvampar	
Arter:	<i>Ampedus suecicus</i> <i>Aradus signaticornis</i> <i>Arthonia byssacea</i> <i>Aspius aspius</i> <i>Atheta liturata</i> <i>Bacidia polychroa</i> <i>Bactrospora dryina</i> <i>Biscogniauxia cinereolilacina</i> <i>Calicium quercinum</i> <i>Camarops tubulina</i> <i>Ceruchus chrysomelinus</i> <i>Collema subflaccidum</i> <i>Cossonus parallelepipedus</i> <i>Corticaria alleni</i> <i>Cortinarius fraudulosus</i> <i>Crepidophorus mutilatus</i> <i>Cucujus cinnaberinus</i> <i>Dendrocopos leucotos</i> <i>Dichelyma capillaceum</i> <i>Dicranum viride</i> <i>Dorcatoma minor</i> <i>Drapetes mordelloides</i> <i>Ennearthron palmi</i> <i>Festuca altissima</i> <i>Gomphus clavatus</i> <i>Hapalopilus aurantiacus</i> <i>Hormopeza oblitterata</i> <i>Hordelymus europaeus</i> <i>Hydnellum geogenium</i> <i>Inonotus dryophilus</i> <i>Junghuhnia collabens</i> <i>Laemophloeus muticus</i>	nordlig rödrock vithornad barkskinnbagge ekpricklav asp brun lundlav stor sönderfallslav linddyna ekspik gransotdyna svartoxe grynig gelélav större vedvivel granrotsspindling trubbtandad lövknäppare cinnoberbagge vitryggig hackspett hårklomossa barkkvastmossa trubbknäppare Palms svampborrare skogssvingel violgubbe laxticka rökdansfluga skogskorn gul taggsvamp kärnticka blackticka svart plattbagge

2013-09-18

Dnr. 511-4747-11
Dossienr: 0300-02-051

<i>Leiopus punctulatus</i>	aspsplintbock
<i>Leptogium cyanescens</i>	gråblå skinnlav
<i>Leptogium rivulare</i>	strandskinnlav
<i>Lobaria amplissima</i>	jättelav
<i>Lopheros rubens</i>	
<i>Lophozia ascendens</i>	liten hornflikmossa
<i>Megalaria grossa</i>	ädellav
<i>Oriolus oriolus</i>	sommargylling
<i>Peltis grossa</i>	större flatbagge
<i>Pernis apivorus</i>	bivråk
<i>Phryganophilus ruficollis</i>	rödhalsad brunbagge
<i>Picoides tridactylus</i>	tretåig hackspett
<i>Piptoporus quercinus</i>	tungticka
<i>Plagionotus detritus</i>	bredbandad ekbarkbock
<i>Platynus longiventris</i>	älvängslöpare
<i>Poa remota</i>	storgröe
<i>Pseudeuglenes pentatomus</i>	korthornad öronbagge
<i>Pycnoporellus fulgens</i>	brandticka
<i>Sarcodon lundellii</i>	koppartaggsvamp
<i>Scapania apiculata</i>	timmerskapania
<i>Skeletocutis stellae</i>	kristallticka
<i>Strangalia attenuata</i>	smalvingad blombock
<i>Thelotrema suecicum</i>	liten havstulpanlav
<i>Thymallus thymallus</i>	harr
<i>Tricholoma atosquamosum</i>	svartfjällig musseron
<i>Viola uliginosa</i>	sumpviol
<i>Xyletinus tremulicola</i>	aspbarkgnagare
<i>Zavaljus brunneus</i>	umbrabagge

Beskrivning av byggnader

I östra delen av reservatet finns ett antal fritidshus. Var dessa är belägna framgår av Beslutscharta 2, bilaga D.

Referenser

Publicerade uppgifter

- Aulén, G. 1988. Ecology and distribution History of the White-Backed woodpecker *Dendrocopos leucotos* in Sweden. Rapport 14. Inst. för Viltökologi, SLU. Uppsala 1988.
- Baranowski, R. 1975. Några bidrag till kännedom om coleopterfaunan vid nedre Dalälven. 1. Ent. Tidskr. 96: 97-115.
- Baranowski, R. 1977. Natur vid nedre Dalälven 2. - Insektsinventering. Statens Naturvårdsverk. SNV PM 849.
- Baranowski, R. 1980. Några bidrag till kännedom om coleopterfaunan vid nedre Dalälven. 2. Ent. Tidskr. 101: 29-42.

- Baranowski, R. 1982. Några bidrag till kännedom om coleopterfaunan vid nedre Dalälven. 3. Ent. Tidskr. 103: 65-70.
- Björck, N. 1999. Gropkeramiska boplatser i norra Uppland. En inventering av neolitiska kustboplatser 1997. Länsstyrelsens meddelandeserie 1999:11. Länsstyrelsen i Uppsala län 1999.
- Björklund, G. 1977. Geovetenskapligt inriktad undersökning. SNV PM 848.
- Brunberg, A-K. & Blomqvist, P. 1998: Vatten i Uppsala län 1997. Upplandsstiftelsen, rapport nr. 8 1998.
- Edsäl, V. 1979. Opublicerat manus. Vegetationszonering på stränder vid Hedesundafjärden. Växtbiologiska inst. Uppsala.
- Ehnström, B. och Waldén, H.H. 1986: Faunavård i skogsbruket - den lägre faunan. Skogsstyrelsen. Jönköping.
- Eriksson, P. 1997. Ekologisk landskapsplanering i Vällenområdet. Rapport 5. Upplandsstiftelsen.
- Eriksson, P. 2000. Populationsutveckling för några trädlevande skalbaggar vid nedre Dalälven. . – Entomol. Tidskr. 121: 119-135.
- Eriksson, P. & Jonsell, M. Inventering av trädinsekter vid nedre Dalälven 1997-99. Stencil nr 20, 2002. Upplandsstiftelsen.
- Fredriksson, R. & Tjernberg, M. 1996. Upplands fåglar. Fåglar i Uppland, supplement 2. Uppsala.
- Grundén, N. 1997. Untra – landskapsekologisk historia vid nedre Dalälven 1700-1996.
- Gärdenfors, U (ed.) 2000. Rödlstade arter i Sverige 2000 -The 2000 Red List of Swedish Species. ArtDatabanken, SLU, Uppsala
- Gärdenfors, U. (ed.) 2005. Rödlstade arter i Sverige 2005 - The 2005 Red List of Swedish Species. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Jonsell, M. 1998. En ny ticknagare i Sverige: *Dorcatoma minor* Zahraník (Coleoptera: Anobiidae) och dess värddval. – Ent. Tidskr. 119: 105-108.
- Lundberg, S. & Martin, O. 1991. *Leiopus punctulatus* återfunnen i Sverige – med uppgifter om biologin. Ent. Tidskr. 112.
- Lundgren, S. 1953. Skogen och älven. Stockholm.
- Länsstyrelsen i Uppsala län, 1986: Inventering av våtmarker i Uppsala län. 1. Rapport och bearbetning.
- Länsstyrelsen i Uppsala län, 1987: Naturvårdsprogram för Uppsala län. 1. Värdefulla områden för naturvård och rörligt friluftsliv (del av objekt 99.999). Medd. från planeringsavdelningen 1987 nr. 2.
- Länsstyrelsen i Uppsala län, 1995: Vitryggig hackspett. Länsplan för Uppsala län (del av storområde D). Meddelandeserien 1995 nr. 8.
- Länsstyrelsen i Uppsala län, 2008. Bottenfauna i Båtfors naturreservat. Länsstyrelsens meddelandeserie 2008:14.
- Länsstyrelsen i Uppsala län, 2010. Inventering av svartoxe i Uppsala län och Norrtälje kommun 2006-2008. Länsstyrelsens meddelandeserie 2010:10.
- Länsstyrelsen i Uppsala län, 2011. Några sällsynta kryptogamer vid Nedre Dalälven och i Uppland 2007-2009. Länsstyrelsens meddelandeserie 2011:3.
- Länsstyrelsen Gävleborg, 2011. Inventering av asp – provfiske i Nedre Dalälven 2008. Rapport 2011:21.
- Naturvårdsverket. 1991: Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv –beskrivningar (del av objekt C18). Rapport 3771.
- Naturvårdsverket. 1992: Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv –beskrivningar (del av objekt C18). Rapport 4037.
- Naturvårdsverket. 2005. Åtgärdsprogram för bevarande av bredbandad ekbarkbock. Rapport 5469.
- Naturvårdsverket. 2005. Åtgärdsprogram för bevarande av vitryggig hackspett och dess livsmiljöer. Rapport 5486.
- Naturvårdsverket. 2007. Åtgärdsprogram för bevarande av liten havstulpanlav. Rapport 5643.
- Naturvårdsverket 2009. Åtgärdsprogram för bevarande av svartoxe 2010-2014. Rapport 6334.
- Naturvårdsverket 2010. Åtgärdsprogram för hotade arter på asp i norrland 2010-2014. Rapport 6393.
- Naturvårdsverket 2011. Åtgärdsprogram för barkkvastmossa 2008-2016. Rapport 6431.
- Naturvårdsverket 2011. Åtgärdsprogram för älvängslöpare 2011-2015. Rapport 6447.
- Nilsson, S.G. & Baranowski, R. 1993. Skogshistorikens betydelse för artsammansättningen av vedskalbaggar i urskogsartad blandskog. Ent. Tidskr. 114: 133-146.

- Nilsson, S.G. & Baranowski, R. 1994. Indikatorer på jätteträdskontinuitet - svenska förekomster av knäppare som är beroende av grova, levande träd. Ent Tidskr. 115: 81-97.
- Nilsson, S.G. & Baranowski, R. 1997. Förändringar i utbredning av sydliga vedknäppare i Sverige. Ent. Tidskr. 118 (2-3).
- Nilsson, S.G. 1997. Mörkbaggen *Grynocharis oblonga* – en specialiserad vedskalbagge med relikuttbredning. Ent. Tidskr. 118 (1): 1-9.
- Nitare, J. (ed.) 2000. Signalarter - Indikatorer på skyddsvärd skog. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.
- Palm, T. 1940, 41, 42. Über die Entwicklung und Lebensweise einiger wenig bekannten Käfer-Arten im Urwaldgebiete am Fluss Dalälven. I-IV.- Opusc. Ent. V, VI, VII.
- Palm, T. 1942. Coleopterfaunan vid nedre Dalälven. - Ent. Tidskr. 63:1-58.
- Palm, T. 1955. Coleoptera i brandskadad skog vid nedre Dalälven. - Ent. Tidskr. 76:40-45.
- Palm T. 1955b: Bidrag till kännedomen om svenska skalbaggars biologi och systematik. 12. En skalbaggsbiocoenos i gamla gränslågor. Ent. Tidskr. 76: 146-149.
- Palm T. 1982. Tillbakablick på ett liv som amatörentomolog. Ent. Tidskr.
- Riksantikvarieämbetet. 2007: Kulturmiljöserver. <http://www.kms.raa.se/cocoon/kulturmiljosok>.

Opublicerade uppgifter

- Aronsson, G. 1998. Inventering av svämskogar vid nedre Dalälven. Upplandsstiftelsen opublicerad
- Aronsson, G. & Eriksson, P. 1997. Naturinventering på STORA AB:s mark vid nedre Dalälven. Upplandsstiftelsen.
- Axelsson, S. 1998. Inventering av ek, lind och ask på Norra Kvarnön i nedre Dalälvsområdet. Upplandsstiftelsen.
- Axelsson, S. 1999. Kartering av ek och strandlinje i Båtfors naturreservat. Upplandsstiftelsen.
- Bråvander, L-G. Nedre Dalälven – Vattenståndsförändringar och vegetations påverkan av detta. Upplandsstiftelsen.
- Ehnström, B. Båtforsområdets entomologiska värden. 1986.
- Eriksson, P. Inventering av trädinsekter vid nedre Dalälven 1997-98. Upplandsstiftelsen.
- Frycklund, I. 1999. Sammanställning av hotklassade fjärilar som noterats på Marma skjutfält 1912-1999. Upplandsstiftelsen.
- Eriksson, P. 1998. Förslag till skötsel i delar av naturreservatet Båtfors. Upplandsstiftelsen.
- Eriksson, P. 2004. Förslag till skötselplan för naturreservatet Båtfors. Länsstyrelsen.
- Hansson, J. 2003. En studie av granars förmåga till etablering och fortlevnad vid periodiska översvämningar i Båtforsområdet/nedre Dalälven. Upplandsstiftelsen.
- Hermansson, J-O. Översiktlig inventering av lavar och vedsvampar –med uppgifter om mossor - inom nedre Dalälvsområdet. 1991-1994. Naturskyddsföreningen.
- Hultengren, S. 2000. Inventering av trädlevande lavar i naturreservatet Båtfors, Uppland. Upplandsstiftelsen.
- Jonsell, B. 1986. Båtforsområdets botaniska värden.
- Marklund, S. 1997. Storfjärden. - Naturinventering av skalbaggsfaunan. Upplandsstiftelsen.
- Marklund, S. 1997. Förekomst av akut hotade skalbaggar. - Miljöövervakning i nedre Dalälvsområdet. Upplandsstiftelsen.
- Sundberg, S. 2001. Effekten av återförda vattenflöden i Djupströmmen, Båtfors-området. Upplandsstiftelsen.
- Wikars, L-O. 2004. Insekter efter en naturvårdsbränning i naturreservatet Båtfors i Nedre Dalälven 2001-2002.
- Wikars, L-O. 2007. Vedskalbaggar och andra insekter i naturvårdsbränd skog i Båtfors naturreservat, Uppsala län. Länsstyrelsen.

Kartmaterial

- Lantmäteriets digitala fastighetskarta från 2011
- Lantmäteriets digitala ortofoto IR från 2011
- Häradsekonomiska kartan Untra J112-98-25 från 1859-63.

PLANDEL

Övergripande skötsel

Skötseln av reservatet är ska så långt möjligt efterlikna de naturliga störningsregimer och människans tidigare brukande som skapat de naturförhållanden som gett området dess unikt höga naturvärden. Inom delar där Dalälvens översvämningar tidigare påverkade vegetationen vidtas åtgärder för att hejda igenväxningen och där vattenmiljön är skadad utförs restaureringar. I delar av de områden där människan tidigare hävdade marken återupptas slätter eller bete. Där det moderna skogsbruket har påverkat bestånden negativt utförs restaureringsåtgärder. Naturvårdsbränningar görs i lämpliga områden. Dessutom kan skötselåtgärder genomföras för att begränsa förekomsten av översvämningsmygg.

Beskrivning, bevarandemål och föreskrifter för skötsel

Reservatet har delats upp i 9 skötselområden. För avgränsning av områdena A-I se skötselområdeskarta, bilaga E. Reservatsområdet är mosaikartat och gränsen mellan olika skötselområden är ofta diffus. Mindre delar av skötselområdena kan avvika väsentligt från skötselområdet i stort.

Skötselområde A: Svämskogar och hävdformade äldre lövskogsmiljöer – 185,2 ha

Beskrivning: Strandnära lövskog som översvämmas vid högvatten. Skogen växer på de näringsrika avlagringar som älven avsätter vid högvatten. Vid lågvatten är markerna vanligen väl-dränerade. Skogarna domineras av triviala lövträd (framförallt björk och asp) med ett stort inslag av ädla lövträd. En stor variation av miljöer förekommer; från rena ädellövskogar med grova trädsolitärer till täta asp- eller björkbestånd. Inom vissa delar finns ett stort inslag av äldre tall. Många träd är mycket gamla och grova och död ved förekommer ställvis rikligt. Vissa delar har tidigare hävdats genom slätter och haft en betydligt öppnare karaktär och en del av dessa har fortfarande en lövängsliknande struktur. Översvämningarna bidrar till att skogarna blir mycket näringsrika och får en frodig vegetation.

Bevarandemål: Arealen svämlövskog (91E0) ska vara minst 160 ha och arealen svämädellövskog (91F0) ska vara minst 25 ha. Området ska utgöras av lövträdsdominerad svämskog, vilket innebär att de bör översvämmas mer frekvent än vad nuvarande vattenreglering medför. Skogen ska präglas av rik förekomst av lövträd, i olika åldrar och av olika trädslag, med en artrik epifytflora. Grova fristående ekar ska utgöra ett markant inslag, vilket innebär att insekter knutna till detta substrat ges en långsiktig överlevnad i området. Död ved ska

2013-09-18

Dnr. 511-4747-11
Dossier: 0300-02-051

förekomma i olika grovlek och nedbrytningsgrad och arter knutna till död lövved, t.ex. cinnoberbagge ska förekomma i flera delområden. Älvängslöpare och andra översvämningsgynnade arter ska förekomma i området. Ett flertal par av vitryggig hackspett ska årligen häcka i området.

Skötselåtgärder: Åtgärdsbehovet i de olika delarna av området är generellt sett mycket stort. I avsaknad av naturlig vattenföring behöver granar som konkurrerar ut värdefulla lövträd tas bort. De varierande miljöerna och graden av granetablering gör att intensitet och metoder måste anpassas efter respektive bestånds förutsättningar. Målet är inte att området ska vara fritt från gran, inslag av gran på moränhöjder är naturligt även i denna miljö. Inom skötselområdet finns mindre områden med höga granvärden, t.ex. lågor med Svartoxe på norra delen av Björköen. Även Harön med omgivande öar har höga granvärden. I dessa fall måste en avvägning av vilka värden som ska prioriteras göras. Områden i vilka granvärdena prioriteras ska lämnas utan aktiva skötselåtgärder.

Restaurering:

Spärrgreniga ädellövträd samt äldre lövträd och tallar friställs genom att trängande granar tas bort, medan konkurrerande lövträd med fördel kan ringbarkas för att öka mängden död lövved. Ringbarkningen bör kompletteras med ett riktskär för att minska risken för att träden faller in i det träd som man vill gynna. Även en del yngre lövträd friställs för att dessa ska kunna utvecklas till en ny generation grova och spärrgreniga träd.

För att efterlikna naturliga översvämningseffekter anpassas uttaget av gran så att fler granar lämnas kvar ju längre upp från älven man kommer. Närmast vattnet och i mer frekvent översvämmade delar avverkas eller ringbarkas all gran. Ett flertal av de avverkade granarna lämnas kvar för att öka mängden död ved. I vissa bestånd med en örtrik och värdefull flora bör riset tas bort efter avverkning för att inte kväva växtligheten

I områden av igenväxningskaraktär kan enstaka lövträd, i första hand björk, ringbarkas.

Delområden med ett glest trädsikt, som tidigare varit hävdade, kan restaureras för att åter hävdas.

Löpande:

Återkommande röjningar av gran kommer att krävas. På sikt är det önskvärt att en vattenregim med frekvent återkommande översvämningar finns i området.

Bild 1. Svämskog vid Djupströmmen.

Bild 2. Svämskog på Harön

Bild 3. Sumpviol förekommer relativt vanligt i nedre Dalälvsområdet, där man hittar den i övre svämzonen.

Skötselområde B: Hävdade älvängar – 141,1 ha

Beskrivning: Tidigare hävdade älvängar som översvämmas vid högvatten. Området innefattar både stora öppna ängsmarker och mindre områden med glest trädskikt av framförallt ädellövträd. Enstaka mindre områden har restaurerats och hävdas med årlig slåtter. Merparten av de ohävdade områdena är fortfarande öppna, men en accelererande igenväxning pågår.

Bevarandemål: Arealen svämängar (6450) ska vara minst 140 ha. Ängarna ska präglas av årliga översvämningar och hålls öppna genom slåtter eller bete. Vegetationen ska utgöras av gräs- och starrarter med inslag av örter som slåtterblomma, ängsvädd och ängsruta. Ett mindre inslag av videbuskar eller enstaka träd eller trädgrupper bör förekomma. Översvämningsgynnade arter, t.ex. strandskinnlav, ska förekomma i området.

Skötselåtgärder: Restaurering
Stora restaureringsinsatser krävs, vilka bör genomföras i etapper under ett flertal år. Innan åtgärder genomförs bör inventeringar genomföras för att förhindra att träd och buskar med skyddsvärda arter, t.ex. strandskinnlav och hårklomossa tas bort. Buskar och träd av

2013-09-18

Dnr. 511-4747-11
Dossienr: 0300-02-051

igenväxningskaraktär tas bort. Lövrika kantzoner skapas i lämpliga skogsbryn genom att gran tas ut, fälls eller ringbarkas. Larverna hos flera långhorningar, bland annat videbock och sälgedbock, lever i viden. Videbuskage är därför viktiga för födosök hos vitryggig hackspett, och videbuskage kan lämnas kvar i lämpliga delar, speciellt där det finns större snår eller förekomst av strandskinnlav. Solitära äldre träd och yngre utvecklingsträd sparas i skogsbryn och på de glest trädbevuxna ängarna. Stora sammanhängande ängsområden som saknar äldre träd öppnas upp helt. Områden som ska skötas med slåtter tuvbearbetas och stubbfräses. Växtmaterialet från tuvbearbetningen bör tas bort.

Löpande:

Årlig slåtter eller bete. Naturvårdsröjning av träd eller buskar vid behov.

Bild 3. Hemängen i sydöstra delen av reservatet hävdas genom slåtter.

Skötselområde C: Översvänningsängar – 212,6 ha

Beskrivning: Tidigare hävdade ängar längs älven som översvämmas vid högvatten. Merparten av områdena är fortfarande öppna men en accelererande igenväxning pågår.

2013-09-18

Dnr. 511-4747-11
Dossienr: 0300-02-051

Bevarandemål: Arealen svämängar (6450) ska vara minst 160 ha. Ängarna ska präglas av årliga översvämningar och ska hållas öppna genom skötsel. Vegetationen ska utgöras av gräs- och starrarter. Inslag av videbuskage och enstaka träd eller trädgrupper förekommer i vissa delar. Älvängslöpare och andra översvämningssgynnade arter, t.ex. strandskinnlav förekommer i området.

Skötselåtgärder: Områdenas olika förutsättningar och grad av igenväxning styr vilka insatser som krävs för att bibehålla ängarnas öppna karaktär. Under de närmaste 10 åren genomförs i första hand åtgärder inom skötselområde C1 (75,8 ha) och i andra hand i skötselområde C2 (136,8 ha). Olika skötselmetoder bör provas och utvärderas.

Restaurering:

Igenväxta ängspartier restaureras genom att sly och buskar tas bort. Innan åtgärd bör inventeringar genomföras för att förhindra att träd och buskar med skyddsvärda arter, t.ex. strandskinnlav och hårklomossa, tas bort. Starkt igenväxta delar kan, på lämpliga platser mot kantzoner etc., lämnas orörda för att på sikt skapa värdefulla lövskogsmiljöer. Larverna hos flera långhorningar, bland annat videbock och sälvedbock, lever i viden. Videbuskage är därför viktiga för födosök hos vittryggig hackspett, och videbuskage kan lämnas kvar i lämpliga delar, speciellt där det finns större snår eller förekomst av strandskinnlav. Solitära äldre träd samt yngre utvecklingsträd sparas. Stora sammanhängande ängsområden bör öppnas upp helt. Inom områden som inte ska skötas maskinellt kan oönskade lövträd med fördel ringbarkas för att tillfälligt skapa död ved.

Löpande:

Olika metoder med olika intervall bör provas i olika delar av området. Metoderna utvärderas kontinuerligt.

- Återkommande maskinell sly- och gräsröjning med slaghack. Intervall 2-5 år
- Återkommande röjning av sly och buskage. Intervall 5-10 år
- Bränning av gräsvegetation. Intervall 1-5 år
- Slåtter. Intervall 2-3 år

Skötselområde D: Brandpräglade skogar - 30,6 ha

Beskrivning: Barrskogar med varierat inslag av lövträd. Skogarna är mestadels starkt påverkade av tidigare skogsbruk. Ett flertal av de utpekade områdena har redan bränts i enlighet med skötselplanen från 1990.

2013-09-18

Dnr. 511-4747-11
Dossienr: 0300-02-051

Bevarandemål: Arealen brandpräglad skog (9010) ska vara minst 30 ha. Området ska präglas av branddynamik och olika delar av området ska vara i olika successionsfaser efter brand. Skogarna domineras av tall och/eller lövträd i olika åldrar. Föryngringen av tall och mängden död ved ska vara påtaglig. Bränderna ska attrahera brandgynnade insekter.

Skötselåtgärder: Naturvårdsbränningar genomförs med lämpliga intervall. Vilka år de olika områdena ska brännas bör samordnas med andra naturvårdsbränningar i omgivningarna kring reservatet.

Restaurering:

Varje delområde som ska brännas detaljplaneras efter dess förutsättningar. I en del av områdena måste trädskikten glesas ut för att bränningen ska få den önskade effekten och kunna genomföras på ett säkert sätt. Alla lövträd och så mycket tall och gran som möjligt ska sparas. Vid samtliga naturvårdsbränningar bör man eftersträva en stor variation i bränningsintensitet och bränningsdjup. För att gynna lövföryngring kan vissa områden stängslas in efter bränning.

Områden som bränts med önskat resultat bör lämnas för fri utveckling under minst 15 år. Sedan bör man ta ställning till vilka områden som så småningom ska brännas igen och om några områden istället ska få utvecklas fritt. Om bränningen inte lett till önskvärt resultat kan den kompletteras med manuella åtgärder som ringbarkning eller fällning av träd.

Bild 4. Naturvårdsbränningar kommer att utföras i utvalda delar av reservatet. Naturvårdsbränning på Björkön 2006.

Skötselområde E: Utveckling mot naturskog - 173,6 ha

Beskrivning: Skogar som är starkt påverkade av sentida skogsbruk. Merparten av bestånden avverkades och återplanterades för ca 25-50 år sedan. Många av skogarna har en stor andel unga lövträd, men även grandominerade bestånd förekommer. Inom vissa delar finns enstaka äldre ädellövträd som sparats vid tidigare avverkningar. Ett flertal av de utpekade områdena har redan åtgärdats i enlighet med skötselplanen från 1990.

Bevarandemål: Lövrika succesionsskogar som utvecklas mot olikåldrig, i lämpliga delar lövrik, naturskog

Skötselåtgärder: Det generella målet är att helt eller delvis avveckla likåldriga planterade granbestånd för att skapa förutsättningar utveckling mot varierade och naturskogslika skogar.

Restaurering:

Restaureringsinsatsernas omfattning och utförande detaljplaneras med utgångspunkt från de olika områdenas förutsättningar. Inom delområden med hög lövträdsandel avverkas eller ringbarkas en stor del av granarna för att på så sätt skapa lövsuccessioner. Rena granplanteringar avverkas delvis eller fläckvis. I kantzoner mot vatten eller öppen mark avverkas all gran. Vid alla restaureringsåtgärder skapas stora mängder död ved genom att ringbarka, barkfläka eller fälla träd. Lämpliga bestånd med inslag av tall och löv, eller bestånd som ligger intill äldre tallbestånd, kan om möjligt, naturvårdsbrännas för att skapa förutsättningar för ny tall- och lövföryngring. Äldre bestånd med naturlig karaktär lämnas utan åtgärd för att få utvecklas fritt. Värdefulla äldre träd friställs.

Efter genomförda restaureringar lämnas merparten av delområdena att utvecklas fritt. Med tiden bör man med utgångspunkt från områdenas utveckling ta ställning till hur de fortsättningsvis ska skötas.

Skötselområde F: Utveckling mot lövdominerad naturskog – 167,9 ha

Beskrivning: Lövdominerade succesionsskogar som uppkommit efter avverkning, upphörd hävd eller ändrad vattenföring. Skogarna utgörs till stor del av unga eller medelålders lövskogar på fuktiga och/eller översvämningspåverkad mark. Björk och asp dominerar i de flesta

2013-09-18

Dnr. 511-4747-11
Dossienr: 0300-02-051

områden, men även ädellövdominerade partier förekommer. Inslag av äldre ädellövträd finns i flera områden.

Bevarandemål: Lövdominerade successionsskogar som utvecklas mot olikåldriga svämskogar eller lövnaturskogar.

Skötselåtgärder: Det generella målet är att helt eller delvis avveckla granbestånd som planterats eller uppkommit på grund av ändrat vattenstånd.

Restaurering:

Restaureringsinsatsernas omfattning och utförande detaljplaneras med utgångspunkt från de olika områdenas förutsättningar. Områden med äldre träd prioriteras. Konkurrerande gran avverkas och rikligt med död ved skapas genom att ringbarka, skada eller fälla träd. Äldre värdefulla träd friställs. Ringbarkning av lövträd, främst björk, kan göras för att öka andelen död ved. Områden som är i en tidig igenväxningsfas och angränsar till ängar som ska restaureras kan helt eller delvis återföras till ängsmark.

Löpande:

Efter genomförda restaureringar lämnas merparten av delområdena att utvecklas fritt. Med tiden bör man utifrån områdenas utveckling ta ställning till hur de fortsättningsvis ska skötas. Med nuvarande vattenregim kommer det troligen vara nödvändigt med återkommande röjningar av gran.

Skötselområde G: Barrträdsdominerade naturskogar - 144,2

Beskrivning: Barrnaturskogar med stor variation i ålder och trädslagssammansättning. Merparten av områdena har en örtrik markvegetation.

Bevarandemål: Arealen västliga taiga (9010) ska vara minst 63 ha och arealen näringsrik granskog (9050) ska vara minst 76 ha. Skogen ska präglas av varierad åldersstruktur med hög andel gamla barrträd. Naturliga processer ska leda till att död ved av olika trädslag förekommer i olika grovlek och nedbrytningsgrad. I delområden som är näringsrik granskog ska barrskogen ha inslag av lövträd och hassel och vegetationen vara örtrik. Området ska vara påtagligt rikt på naturvårdsintressanta arter som är knutna till gamla träd, lövträd, hassel eller död ved. Exempel på sådana arter är svartoxe, gransotdyna, rosenticka, aspfjädermossa, liten hornflikmossa och liten havstulpanlav.

Skötselåtgärder: Löpande:

Skogarna ska huvudsakligen utvecklas utan skötselåtgärder. För att gynna hotade arter kan enstaka mindre åtgärder, t.ex. ringbarkning eller fällning av enstaka träd, göras i begränsad omfattning om arten kräver detta för sin fortlevnad i området. I kantzoner mot vatten eller öppen mark bör äldre värdefulla lövträd friställas. Talldominerade skogar bör om möjligt naturvårdsbrännas, alternativt fläckvis markbrännas för att gynna tallföryngring. På Harön ska återväxten av hassel säkras med tanke på dess betydelse för liten havstulpanlav. Val av åtgärd ska styras av artförekomster och en artinventering bör göras före genomförande av åtgärder

Bild 5. Barrträdsdominerad naturskog på Harön

Skötselområde H: Lövrika naturskogar - 26,7 ha

- Beskrivning:** Löv- och blandnaturskogar med stor variation i ålder- och trädslagsammansättning. Vissa delområden utgörs av lövsumpskogar medan andra förekommer på torrare marker.
- Bevarandemål:** Arealen västlig taiga undergrupp triviallövskog (9017), västlig taiga blandskog (9016) och lövsumpskog (9080) ska tillsammans vara minst 26 ha. Skogen ska vara olikåldrig och karakteriseras av hög andel lövträd av olika arter. Naturliga processer ska leda till att död ved av

2013-09-18

Dnr. 511-4747-11
Dossienr: 0300-02-051

olika trädslag förekommer i olika grovlek och nedbrytningsgrad. Arter knutna till levande och döda lövträd ska förekomma rikligt.

Skötselåtgärder: Huvudsakligen inga åtgärder. Om graninväxning i lövsumpskogarna utgör ett hot mot naturtypen kan granar fällas eller ringbarkas. Detta ska helst kombineras med återställning av tidigare hydrologi genom igenläggning av diken. Mindre åtgärder, t.ex. avverkning av enstaka träd, kan göras för att gynna hotade arter om dessa kräver detta för sin fortlevnad i området. Äldre värdefulla träd bör friställas.

Skötselområde I: Vatten - 491,2 ha

Beskrivning: Fjärdar, forsar och steniga strömmar. Dalälven delar i Båtforsområdet upp sig i ett mycket stort antal småarmar, varav de flesta är vattenförande enbart vid högvatten. Före utbyggnaden av Untra kraftverk år 1918 rann huvuddelen av Dalälvens vatten genom forsområdet norr om kraftverket. Vattenregleringen har lett till att bottnarna slammat igen, vilket påverkar såväl botten- som fiskfaunan. Vattnets påverkan på de omgivande landmiljöerna har stor betydelse för naturvärdena i Båtfors.

Bevarandemål: Arealen större vattendrag (3210) ska vara minst 486 ha och arealen mindre vattendrag (3220) ska vara minst 1,5 ha. En mer naturlig flödesregim eftersträvas och merparten av området ska vara vattenförande under större delen av året. Steniga bottnar ska vara fria från dy och gytta. Reproducerande bestånd av harr, öring och asp ska finnas.

Skötselåtgärder: Möjligheten till genomförande av åtgärder som gynnar en naturligt förekommande fauna och flora utreds. I utredningen bör ingå vilka flöden, samt vilken storlek och frekvens på högflöden, som behövs för att hålla forsarna slamfria. Det är också önskvärt att utreda vattenflödenas inverkan på svämskogarna och översvämningsängarna. Dessutom bör möjligheten till regelbundet återkommande renspolning av bottnar samt arealer av lek- och uppväxtmiljöer för olika fiskarter vid olika flöden utredas. Undersökning och uppföljning av olika fiskpopulationer bör genomföras.

Bild 6. En tredjedel av reservatets yta utgörs av vatten.

Anordningar för friluftslivet

Beskrivning: En parkeringsplats finns på Södra Kvarnön, sydväst om Untraverket. Informationsskyltar är uppsatta på 8 ställen runt reservatet. Båtförstorpet, som ligger i anslutning till reservatet i dess nordvästra del, går att hyra för övernattnig.

Bevarandemål: På grund av de risker som finns med att vistas i reservatet genom att vattennivåerna kan stiga kraftigt när Untra kraftverk släpper vatten genom området planeras inga nya anläggningar för friluftslivet.

- Reservatsgränsen ska vara tydligt markerad i enlighet med Naturvårdsverkets riktlinjer i "Att skylta skyddad natur"
- Ca 8 informationsskyltar om reservatet ska vara utplacerade runt reservatet.
- Minst en parkeringsplats ska finnas i anslutning till området.
- En stig söderut från Båtförstorpet ska leda besökare in i reservatet

Skötselåtgärder: Nyskapande:

- Ersätt befintliga informationsskyltar med nya, på vilka de ändrade föreskrifterna framgår.
- Anlägg en ny parkeringsplats i nordvästra delen av reservatet. En förutsättning för detta är dock att det finns en överenskommelse

med markägaren om att flytta eller hålla bommen söder om Hyttön öppen.

Löpande:

- Förstärk målning på träd och underhåll av hörnstolpar
- Sätt upp informationsskyltar på nya platser vid behov
- Städa och underhåll parkeringsplatser
- Byt ut skyltar vid behov
- Underhåll stigen från Båtförstorpet

Upplysningar

Bränder

Efter en eventuell skogsbrand lämnas det brända området för fri utveckling. Död ved, såväl stående som liggande, lämnas på platsen. Undantag måste dock göras för åtgärder som är nödvändiga för människors säkerhet och framkomligheten längs stigar och vägar.

Naturvårdsbränning

För att gynna lövsuccessioner, brandgynnade arter och arter beroende av död ved kommer naturvårdsbränningar att genomföras i området.

Vägar (inklusive vägdiken) och ledningar

Ledningar och vägar (inklusive vägdiken och vägavbrott) markerade på beslutskarta 2, bilaga D, får underhållas. Nödvändiga röjningar i anslutning till dessa får utföras.

Byggnader och andra anläggningar

Byggnaderna inom området får underhållas. Smärre åtgärder får utföras inom tomtområden. Med tomtområde avses ett fastmarksområde i direkt anslutning till bostadshuset. Tomtområdenas storlek varierar och arealen framgår av bostadsarrendekontrakt i de fall sådant förekommer. Tomtarealen får dock uppgå till högst 2000 m².

Ridning och tältning

Ridning och tältning i enlighet med allemansrätten är tillåtet i naturreservatet. Organiserad rid- eller lägerverksamhet är inte tillåten.

Rensning av diken

Rensning av de diken som är markerade på beslutskarta 2, bilaga D, är tillåten efter tillstånd från Länsstyrelsen. Övriga diken får inte rensas.

Jakt och fiske

Jakt och fiske är inte reglerat i reservatsföreskrifterna utan får bedrivas i enlighet med gällande lagstiftning. Siktgator får dock inte röjas och jaktorn får ej uppföras. Uppsättning av saltstenar och utfodring av vilt får inte heller ske. För trakten främmande djurart/ras får inte utplanteras.

Fornlämningar

Fasta fornlämningar är skyddade enligt lagen om kulturminnen m.m. (SFS 1988:950). Åtgärder som rör fornlämningar ska genomföras i samråd med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet.

Kulturlämningar

Åtgärder som rör kulturlämningar ska ske i samråd med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet.

UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Länsstyrelsen ansvarar för dokumentation av förändringar inom reservatet, inklusive skötselåtgärder. Dokumentationen bör ske med både anteckningar och fotografier. Skötselåtgärder ska följas upp för att kontrollera att de genomförda åtgärderna överensstämmer med bevarandemålen. Status före och efter utförda skötselåtgärder ska dokumenteras.

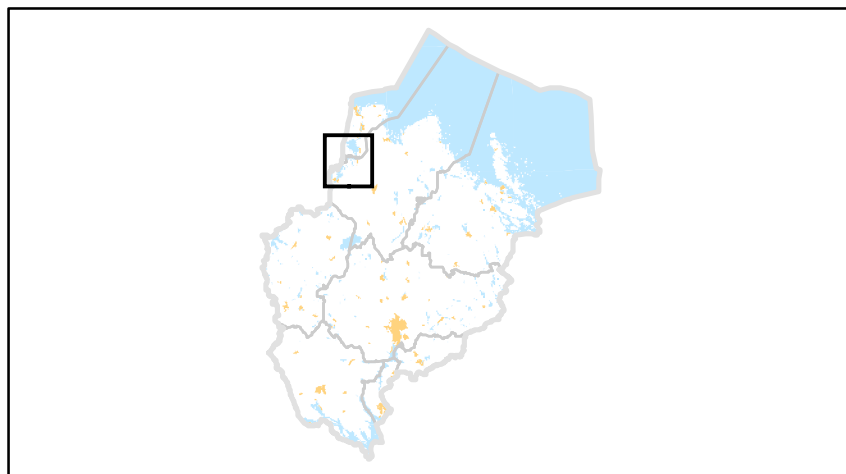
UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL

Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning av bevarandemål i reservatet i enlighet med riktlinjerna i Naturvårdsverkets rapport "Uppföljning av skyddade områden i Sverige". En separat uppföljningsplan kommer att tas fram för naturreservatet.

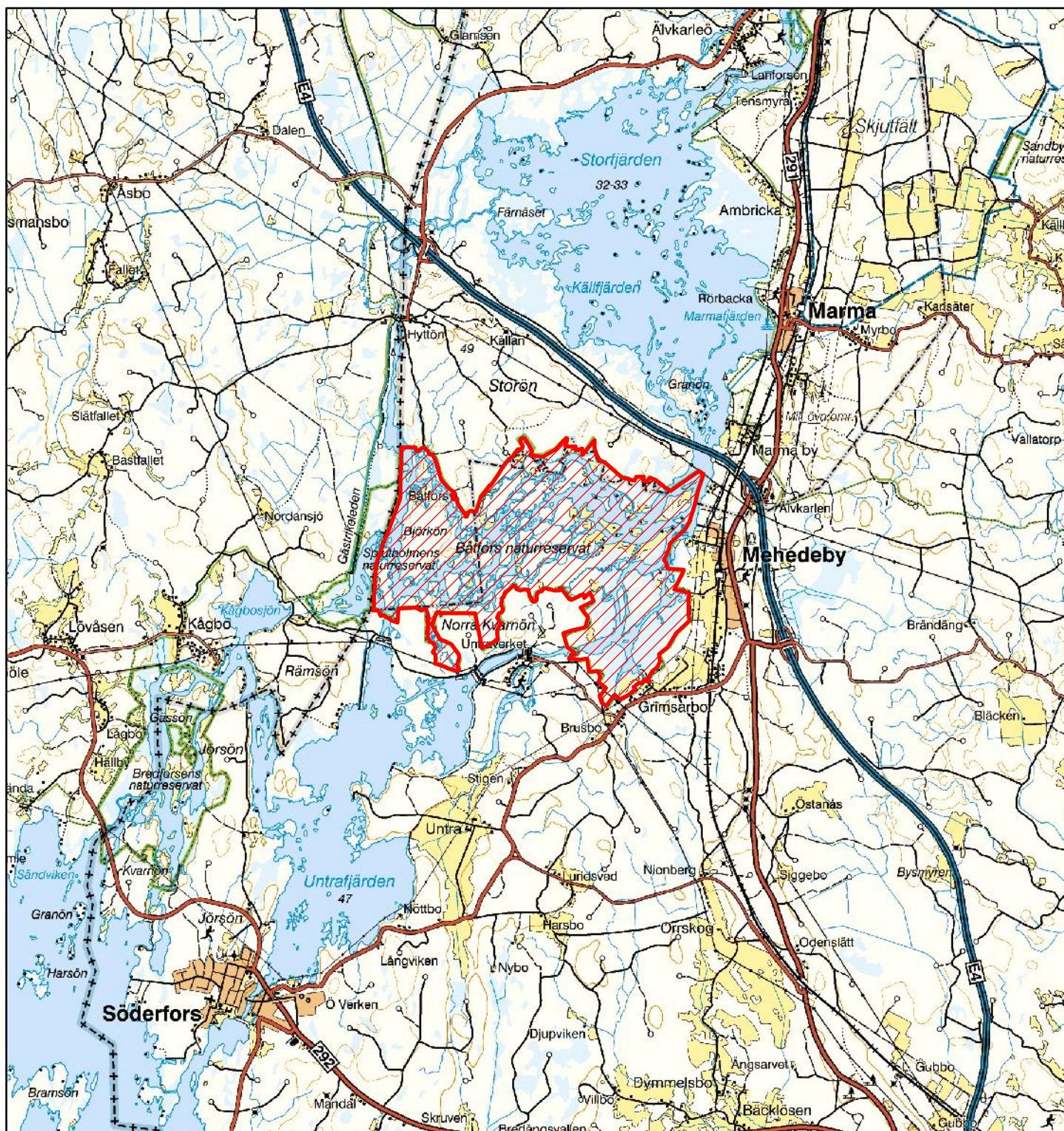
SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER

Denna tabell utgör underlag och stöd för förvaltaren vid planering av åtgärder såväl lokalt i naturreservatet Båtfors som regionalt i länet. De ekonomiska resurserna utgör en begränsande faktor för verksamheten, vilket innebär att prioritering mellan åtgärder måste göras. Den slutliga prioriteringen och tidsplaneringen på länsnivå genomförs av Länsstyrelsen.

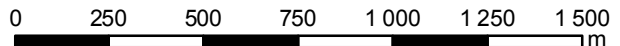
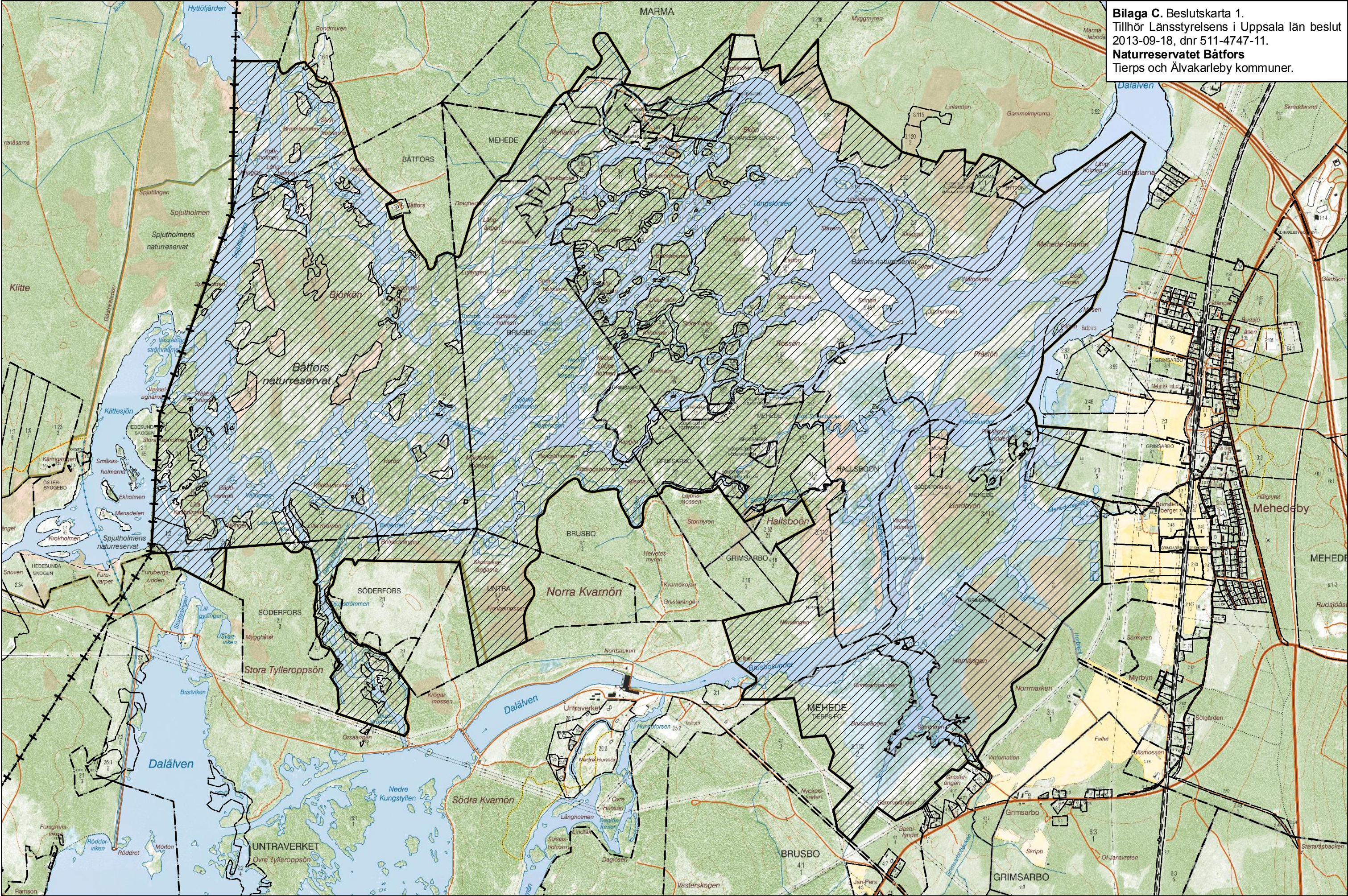
Skötselåtgärd	Prio	När	Skötselomr	Finansiering
Friställ spärrgreniga ädellövträd samt yngre och äldre lövträd	1	Inom fem år/ Löpande	A, E, F, G	Skötselanslag
Avverka eller ringbarka gran	1	Inom fem år/ Löpande	A	Skötselanslag
Avverka träd och buskar av igenväxningskaraktär	1	Inom fem år/ Löpande	B, C	Miljöstöd/ Skötselanslag
Tuvbearbetning och stubbfräsning inför slätter	1	Inom fem år/ Löpande	B	Miljöstöd/ Skötselanslag
Slätter eller bete	1	Löpande	B	Miljöstöd
Testa olika metoder för att hålla ängarna öppna	1	Löpande	C	Miljöstöd/ Skötselanslag
Naturvårdsbränning	1	Löpande inom olika delområden	D, E, G	Skötselanslag
Avverka gran	1-2	Inom tio år	E, F	Skötselanslag
Igenläggning av diken	1-2	Inom tio år	H	Skötselanslag
Utred möjligheten att genomföra åtgärder som gynnar naturligt förekommande fauna och flora	1	Inom fem år	I	Skötselanslag
Anlägg ny parkeringsplats i NV delen	1	Inom fem år	Friluftsliv	Skötselanslag
Underhåll av parkeringsplatser	1	Vid behov	Friluftsliv	Skötselanslag
Byt ut informationsskyltar	1	Vid behov	Friluftsliv	Skötselanslag
Underhåll gränsmarkeringar	1	Vid behov	Friluftsliv	Skötselanslag
Underhåll stig från Båtforsstorpet		Löpande	Friluftsliv	Skötselanslag
Uppföljning av skötselåtgärder	1	Efter åtgärd	Alla	Skötselanslag
Uppföljning av bevarandemål	1	Enligt uppföljningsplan	Alla	Skötselanslag
Tillsyn att regler och föreskrifter i reservatet följs	1	Kontinuerligt	Alla	Ramanslag

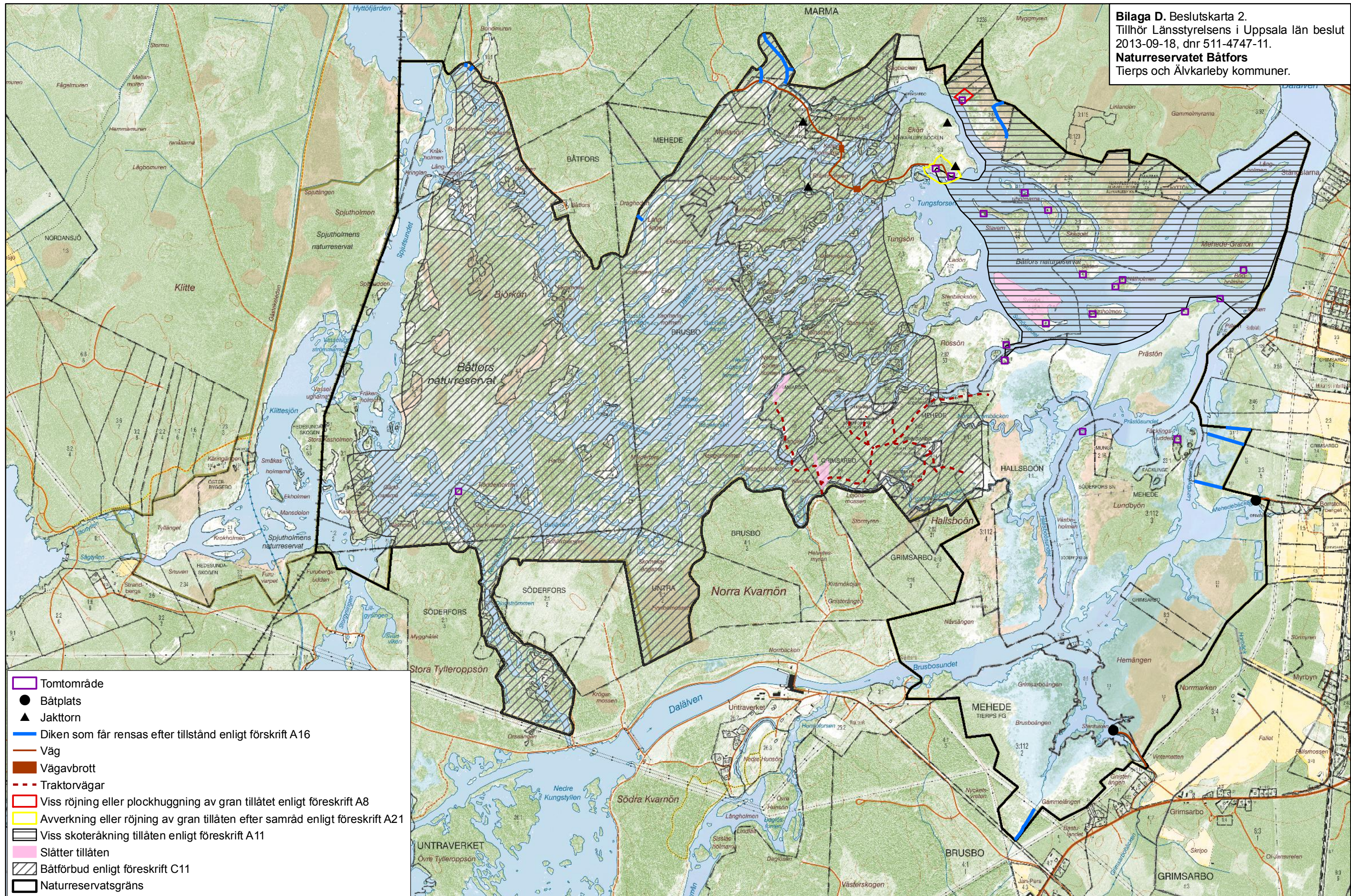
Bilaga B. Översiktskarta.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län beslut
2013-09-18, dnr 511-4747-11.
Naturresevatet Båtfors
Tierps och Älvkarleby kommuner.

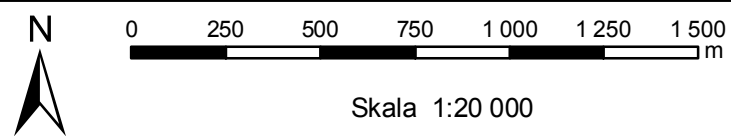
Bilaga C. Beslutskarta 1.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län beslut
2013-09-18, dnr 511-4747-11.
Naturservatet Båtfors
Tierps och Älvakarleby kommuner.

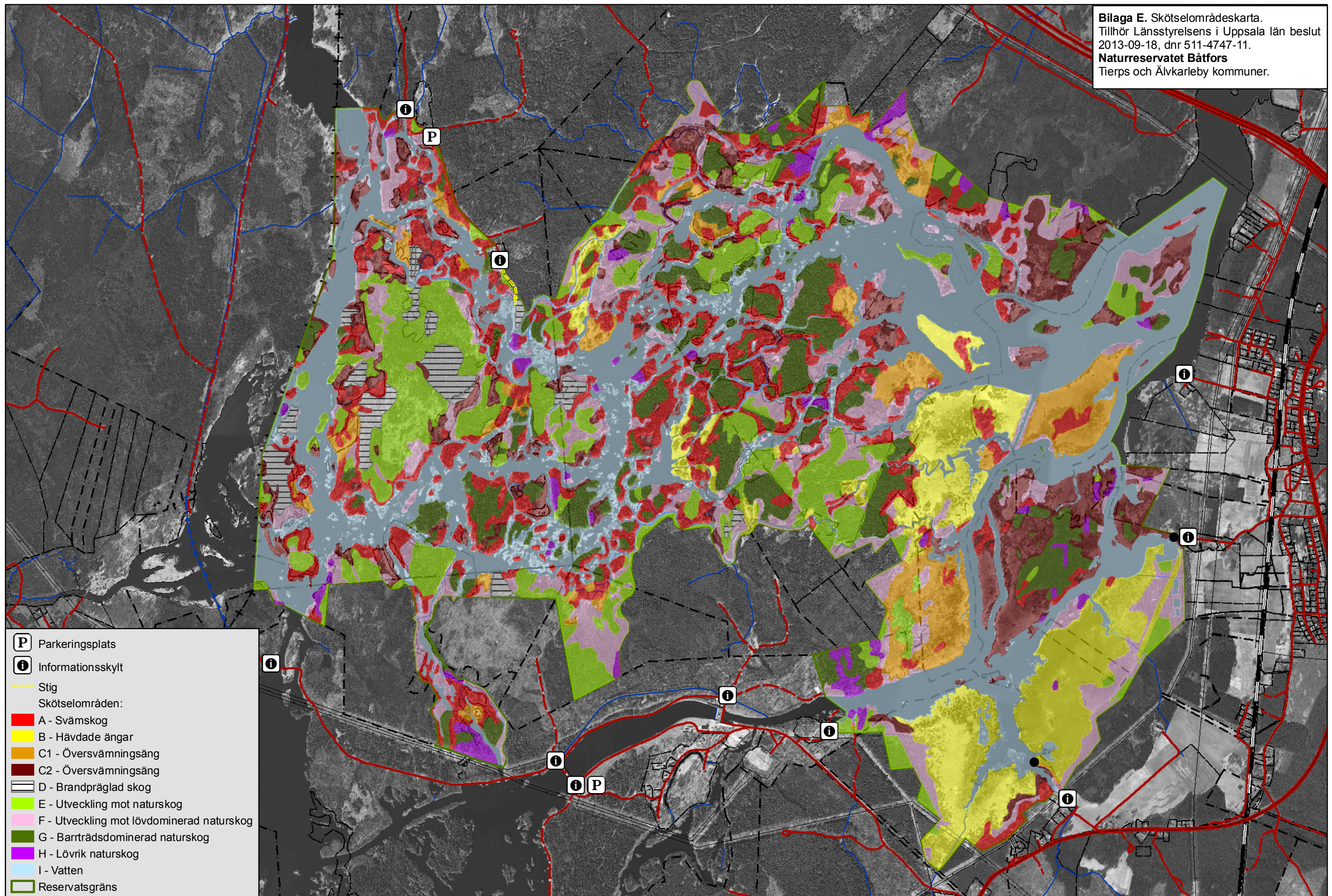

Bilaga D. Beslutskarta 2.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län beslut
2013-09-18, dnr 511-4747-11.
Naturservatet Båtfors
Tierps och Älvkarleby kommuner.

- Tomtområde
- Båtplats
- Jakttorn
- Diken som får rensas efter tillstånd enligt föreskrift A16
- Väg
- Vägbavbrott
- Traktorvägar
- Viss röjning eller plockhuggning av gran tillåtet enligt föreskrift A8
- Avverkning eller röjning av gran tillåten efter samråd enligt föreskrift A21
- Viss skoteråkning tillåten enligt föreskrift A11
- Slätter tillåten
- Båtförbud enligt föreskrift C11
- Naturservatsgräns

- P** Parkeringsplats
- i** Informationsskylt
- Stig
- Skötselområden:
- A** - Svämskog
- B** - Hävdade ängar
- C1** - Översvämningsäng
- C2** - Översvämningsäng
- D** - Brandpräglad skog
- E** - Utveckling mot naturskog
- F** - Utveckling mot lövdominerad naturskog
- G** - Barrträdsdominerad naturskog
- H** - Lövrik naturskog
- I** - Vatten
- Reservatsgräns

